

Opinnäytetyö (AMK)

Sosiaalialan koulutusohjelma

Lapsi-, nuoriso- ja perhetyö

2016

Mari Ahlstedt

OPPIA, ILOLLA, YHDESSÄ

– Vanhemmille ja varhaiskasvatuksen
sidosryhmille suunnattu video Salon kaupungin
esiopetussuunnitelman sisällöistä

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Sosiaalialan koulutusohjelma | Lapsi-, nuoriso- ja perhetyö

2016 | 47+10

Laura Närvi

Mari Ahlstedt

OPPIA, ILOLLA, YHDESSÄ

- Vanhemmille ja varhaiskasvatuksen sidosryhmille suunnattu video Salon kaupungin esiopetussuunnitelman sisällöistä

Toiminnallisen opinnäytetyöni toimeksiantajana toimi Salon kaupungin varhaiskasvatuksen tieto- ja viestintäteknologian työryhmä, jonka toimintasuunnitelmaan oli kirjattu esiopetusryhmissä kuvattavan ja tuotettavan videon kehittämisestä. Videon tarkoituksena on tehdä esiopetusta näkyväksi lasten vanhemmille ja varhaiskasvatuksen sidosryhmille. Kehittämistyötä varten koottiin työryhmä, jonka kanssa videon suunniteltiin ja julkaistiin käyttämällä menetelminään dialogisia keskustelua, hiljaista tietoa ja tiedottamista.

Videota kuvattiin neljässä Salon kaupungin varhaiskasvatuksen esiopetusryhmässä, joissa toimivat lastentarhanopettajat olivat myös kehittämis- ja suunnittelutyössä mukana. Videon kuvasi ja editoi Juho Kokki productions.

Kehittämistyön tuotoksena syntyi kolmen ja puolen minuutin pituinen informatiivinen ja lämminhenkinen esittelyvideo esiopetuksen sisällöistä. Video julkaistiin Salon kaupungin verkkosivuilla esiopetuksen pääsivulla. Video otettiin käyttöön Salon esiopetusryhmien vanhempainilloissa syksyllä 2016.

ASIASANAT:

Esiopetus, varhaiskasvatus, opetussuunnitelma, oppiminen, kasvatuskumppanuus.

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree programme of social services | Child- youth- and family work

2016 | 47+10

Laura Närvi

Mari Ahlstedt

TO LEARN, WITH JOY, TOGETHER

- A video of the contents of Salo citys preschool education blueprint targeted to parents and early childhood education stakeholders.

This functional thesis was ordered by Salo citys early childhood educations information and communications technology -working committee of which action plan included a document of developing a video that would be shooted and procuded at preschool education groups. This videos aim is to make the preschool education more observable for the parents of the children and the childhood education stakeholders. There was gathered a development working committee that planned and published the video by using methods like dialogical conversation, tacit knowledge and informing.

The video was shooted at four Salo citys early childhood educations preschool education groups in where worked the kindergarten teachers that took part at the development and planning work too. The video was shooted and edited by Juho Kokki Productions.

The output of this development work is a three and half minutes long informative and warmth introduction film about the content of preschool education. The video was published at the web site of Salo city in the preschool educations home page. The video was taken in use at the parents evenings of the preschool education groups in Salo in the autumn of 2016.

KEYWORDS:

Preschool education, early childhood education, curriculum, learning, parental partnership.

SISÄLTÖ

KÄYTETYT LYHENTEET	6
1 JOHDANTO	7
2 KEHITTÄMISTYÖN LÄHTÖKOHDAT	9
2.1 Opinnäytetyön toimeksianto ja työskentelyn käynnistyminen	9
2.2 Kehittämistyön toimijat	10
2.3 Kehittämistyön tehtävä ja tavoite	11
2.4 Kehittämistyössä käytetyt menetelmät	11
3 SUOMALAISEN ESIOPETUKSEN SISÄLLÖT	15
3.1 Esiopetuksen lähtökohdat	15
3.2 Paikalliset esiopetussuunnitelmat	16
3.3 Esiopetus osana lapsen oppimisen polkua	17
3.4 Lapsilähtöinen toiminta esiopetuksessa	19
3.5 Leikki kasvun ja oppimisen tukena	21
4 VANHEMPIEN KANSSA TEHTÄVÄ YHTEISTYÖ	24
4.1 Kasvatuskumppanuus	24
4.2 Vanhempien kanssa käytävät keskustelut	25
4.3 Vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön uudistuvat muodot	27
5 SUUNNITTELUVAIHEESTA VIDEON KÄYTTÖÖNOTTOON	29
5.1 Kehittämishankkeen aikataulu ja prosessin vaiheet	29
5.2 Videon käsikirjoituksen ja sisällön suunnittelu	34
5.3 Videon kuvaaminen esiopetusryhmissä	36
5.4 Oppia, ilolla, yhdessä – videon käyttöönotto ja arviointi	39
6 ARVIOINTI JA POHDINTA	41
6.1 Kehittämistyön arviointi	41
6.2 Ammatillinen kasvu projektin aikana	42
LÄHTEET	45

LIITTEET

- Liite 1. Kutsu esiopetusvideon suunnitteluun
- Liite 2. Tutkimuslupa
- Liite 3. Ensimmäisen suunnittelutapaamisen pöytäkirja
- Liite 4. Käsikirjoituksen 1. luonnos
- Liite 5. Valmis käsikirjoitus ja kohtausluettelo
- Liite 6. Kuvauslupakysely
- Liite 7. Videon kuvaamisen aikataulut ja aiheet

KUVAT

- Kuva 1. Työryhmä (Reetta Laaksonen, Juho Kokki, Mari Ahlstedt) Salon kaupungintalolla videon julkaisutilaisuudessa, sekä kuvakaappaus Salon kaupungin facebook -tilillä julkaistusta videon esittelystä. 33
- Kuva 2. Action -kamera käytössä metsäryhmässä. 37
- Kuva 3. Koululaisten ja esioppilaiden yhteistyötä videon kuvauksissa. 38
- Kuva 4. Juho Kokki kuvaamassa liikuntahetkeä. 38

KUVIOT

- Kuvio 1. Kehittämistyön prosessinkuvaus 29

KÄYTETYT LYHENTEET

TVT   Tieto- ja viestintäteknologia

1 JOHDANTO

Esiopetuksesta säädetään opetushallituksen 22.12.2014 määräämissä esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa. Esiopetuksen järjestäjien tuli ottaa käyttöön paikalliset esiopetuksen opetussuunnitelmat viimeistään 1.8.2016.

Tämän kehittämishankkeen tarkoituksena oli kehittää vanhemmille ja muille esiopetuksesta kiinnostuneille suunnattu informatiivinen video Salon kaupungin paikallisen esiopetussuunnitelman sisällöistä. Video julkaistiin kaupungin varhaiskasvatuksen internet-sivuilla elokuussa 2016 ja sitä on tarkoitus käyttää havainnollistavana esityksenä esiopetuksen vanhempainilloissa.

Kehittämishanke toteutui kevään ja kesän 2016 aikana. Hankkeen toimeksiantajana toimi Salon varhaiskasvatuksen tieto- ja viestintäteknologian (TVT) työryhmä, jonka toimintasuunnitelmaan on videon tuottamisesta kirjattu. Kehittämishankkeeseen kutsuttiin mukaan esiopetussuunnitelmatyössä mukana olleita lastentarhanopettajia tuomaan omia näkemyksiään ja kokemuksiaan esiopetuksesta ja sen uusista sisällöistä.

Videon tuottamiseen oli varattu myös budjetti, joka mahdollisti ammattilaisen käyttämisen videon kuvaamisessa ja editoinnissa. Tähän tehtävään valittiin Märynummen varhaiskasvatusyksikössä lastentarhanopettajana työskentelevän Juho Kokin yritys Juho Kokki Productions. Kuvamateriaali videoon kuvattiin kolmessa Salon varhaiskasvatuksen esiopetusryhmässä toukokuussa 2016.

Tämä raportti alkaa kehittämistyön lähtökohdilla, joissa kuvaan projektin käynnistymistä, toimeksiantajaa ja muita mukana olleita toimijoita. Tässä osiossa kirjoitan myös kehittämistyön tehtävästä ja tavoitteesta, sekä kokoan yhteen projektissa käytetyt kehittämisen menetelmät.

Olen valinnut teorian pohjaksi varhaiskasvatuspalveluiden yhteydessä järjestettävän esiopetuksen, sillä Suomessa ja erityisesti Salossa esiopetus on pääsääntöisesti järjestetty varhaiskasvatuspalveluiden yhteydessä. Tietoperustassa olen yhdistellyt teoriaa sekä esiopetuksesta, että siihen soveltuvilta osin myös varhaiskasvatuksesta. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet -asiakirja on ohjannut pitkälti koko kehittämistyötäni, kuten myös tämän raportin tietoperustaa.

Raportin kolmannessa luvussa kirjoitan suomalaisesta esiopetuksesta ja sen tämänhetkistä, esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisista suuntauksista. Kappale alkaa esiopetuksen lähtökohdista, jossa kuvaan suomalaista esiopetusta säätelevistä laista ja määräyksistä. Tämän kappaleen alla kirjoitan myös paikallisista esiopetussuunnitelmista, oppimisesta esiopetuksessa, siitä, mitä lapsilähtöisyys esiopetuksessa tarkoittaa, sekä leikin roolista lapsen kasvussa ja oppimisessa. Luvussa neljä teemana on vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö, jota myös tässä kehittämistyössä syntyvällä videolla on tarkoitus kehittää. Tämän vuoksi esittelen viimeisessä tietoperustan osiossa myös muita lähivuosina varhaiskasvatuksessa käyttöön otettuja välineitä vanhempien kanssa tehtävässä yhteistyössä. Lopuksi kirjoitan videon kehittämisen vaiheista työskentelyn käynnistymisestä videon käyttöönottoon asti, sekä pohdin ja arvioin työskentelyä ja omaa ammatillista kasvuani.

2 KEHITTÄMISTYÖN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Opinnäytetyön toimeksianto ja työskentelyn käynnistyminen

Tein palvelujen tuottamisen, johtamisen ja kehittämisen -jakson hallinnollisen harjoittelun marras - joulukuussa 2015 Märynummen varhaiskasvatyksyksikössä Salossa. Ohjaajanani toimi yksikön johtaja Reetta Laaksonen, joka oli harjoitteluni aikana tiiviisti mukana Salon kaupungin paikallisen esiopetussuunnitelman kehittämistyössä. Pääsin harjoitteluni aikana osallistumaan myös tähän työhön ja yhtenä harjoittelun oppimistehtävänäni olikin koota uuteen esiopetuksen opetussuunnitelmaan liittyen opetussuunnitelman perusteissa kirjattuihin oppimiskokonaisuuksiin liittyviä ajatuksia, joita kaikki Salon varhaiskasvatyksyköt olivat tehtävänänsä miettineet ja jotka liitettiin Salon omaan esiopetussuunnitelmaan.

Koska olin jo hallinnollisessa harjoittelussa tutustunut esiopetussuunnitelmatyöhön, sai ohjaajani idean siitä, että voisin jatkaa saman teeman parissa. Koska en ollut vielä ehtinyt löytämään aihetta opinnäytetyöhöni kuulosti tämä projekti hyvältä ja suostuin lähtemään mukaan. Laaksonen kuului myös varhaiskasvatuksen tieto- ja viestintäteknologian työryhmään, jolla oli suunnitteilla tuottaa video, jossa esitetään paikallisen esiopetussuunnitelman sisältöjä. Hän ehdotti, että ottaisin videoprojektin vastuulleni ja toimisoin sen vetäjänä niin, että siihen osallistuvat työntekijät toisivat mukaan kokemuksiaan ja näkemyksiään, mutta eivät joutuisi muuten käyttämään aikaansa esimerkiksi muistioiden tai videon käsikirjoituksen kirjoittamiseen tai tiedottamiseen, vaan nämä olisivat minun tehtäviäni.

Kiinnostuin työstä, sillä koin, että siitä olisi paljon hyötyä tulevaisuudessa työskennellessäni varhaiskasvatuksessa. En pysty sosionomina saamaan esiopetuspätevyyttä, mutta tämän työn kautta koin pääseväni sisälle esiopetuksen sisältöihin, jolloin voisin hankittua tietämystäni hyödyntää myöhemmin esimerkiksi työnhaussa. Keskustelimme Laaksosen kanssa myös siitä, että myöhemmin käyttöön tulevassa uudessa varhaiskasvatussuunnitelmassa tulee olemaan paljon samankaltaisuuksia esiopetuksen opetussuunnitelman kanssa.

Opinnäytetyöni on tilaustyö Salon kaupungin varhaiskasvatuksen tieto- ja viestintäteknologian (TVT) työryhmältä ja näin ollen se on siis kokonaisuudessaan työelämälähtöinen. Työ on myös hyvin ajankohtainen, sillä uudet esiopetuksen opetussuunnitelman

perusteet, sekä paikalliset esiopetussuunnitelmat oli kaikkien esiopetusta tarjoavien yksiköiden otettava käyttöön 1.8.2016. Tämä päivämäärä oli samalla myös tästä opinnäytetyöprojektistä tuotoksena syntyneen videon virallinen julkaisupäivä.

2.2 Kehittämistyön toimijat

Salon varhaiskasvatuksen tieto- ja viestintäteknologian työryhmä, joka toimi tämän videoprojektin toimeksiantajana, aloitti oman kehittämistyönsä syksyllä 2014. Salon varhaiskasvatuksen TVT –kehittämistyötä tehtiin tiiviisti yhdessä paikallisen esiopetuksen opetussuunnitelman kehittämistyön kanssa. Työryhmän tavoitteena on saada pysyvä muutos toimintakulttuureihin ja oppimisympäristöihin tieto- ja viestintäteknologian osalta. Tieto- ja viestintäteknologia on yksi uudistuneen esiopetussuunnitelman sisällöistä, joka on uusi alue koko varhaiskasvatuksessa ja sen kehittäminen on ollut lähiaikoina vahvasti esillä valtakunnallisesti. Salon TVT -kehittämistyölle haettiin ja saatiin valtion erityisavustusta esi- ja perusopetuksen toimintakulttuurin kehittämiseen vuosille 2015-2016. Tästä avustuksesta 3000 euroa oli suunnattu esiopetusryhmissä kuvattavalle lyhytfilmille, joka on tämän opinnäytetyön kehittämistyön toimeksianto. (Salon kaupunki 2015, 4-5.)

Videoprojektia varten kutsuimme (liite 1) mukaan työryhmän, joka koostui kahdesta varhaiskasvatussyksikön johtajasta, neljästä esiopetusryhmässä toimivasta lastentarhanopettajasta, sekä videon kuvaamisen ja editoinnin hoitavasta Juho Kokista, jonka yritykseltä Juho Kokki productionsilta tämä työ ostettiin. Juho Kokki on itse myös pääammatiltaan lastentarhanopettaja, mutta tekee sivutyönään yrityksensä kautta erilaisia mainospaikkauksia ja mainosmusiikkia yrityksille, sekä yksityishenkilöille. Juho on tehnyt äänimainoksia niin televisioon, radioon, kuin yritysvideoihinkin. Myös tässä tuotettavassa videossa käsikirjoitettu, videolle puhuttu teksti on isossa roolissa, videon ollessa luonteeltaan informatiivinen. Kuvan tarkoituksena on tukea käsikirjoituksen sisältöjä. (J. Kokki 25.8.2016 henkilökohtainen tiedonanto.)

Omana tehtävänäni kehittämistyössä oli toimia työn läpiviejänä asetettujen tavoitteiden mukaisesti, pitää huolta aikatauluista, yhteydenpidosta ja tiedottamisesta, käsikirjoituksen kokoamisesta, sekä dokumentoinnista. Toimin myös avustajana videon kuvauspäivinä.

2.3 Kehittämistyön tehtävä ja tavoite

Kehittämistehtävänä opinnäytetyössäni oli suunnitella yhteistyössä työelämän asiantuntijoiden (lastentarhanopettajat ja päiväkodin johtajat) kanssa esiopetusikäisten lasten vanhemmille suunnattu video, jossa on tarkoitus käyttää selkeää ja innostavaa kieltä, sekä esiopetusryhmissä kuvattua videomateriaalia tukemaan käsikirjoituksen tekstiä. Videolla ei tule kuulumaan kuvatun materiaalin ääniä, vaan ääni tulee videon päälle lue-
tusta käsikirjoituksesta, sekä taustamusiikista. Videolla tehdään näkyväksi sitä, mitä esiopetus on, mitä tarkoitetaan oppimisella ja esimerkiksi vanhempien kanssa tehtävällä yhteistyöllä.

Videon tavoitteena on kehittää uudenlainen väline vanhempien kanssa tehtävään yhteistyöhön. Videota on tarkoitus esittää esiopetuksen vanhempainilloissa ja näin saada myös vanhemmat tietoisiksi siitä, mitä esiopetus on.

2.4 Kehittämistyössä käytetyt menetelmät

Kehittämistyötä tehdessä on tärkeää tuntea ja opetella käyttämään erilaisia menetelmiä. Menetelmiä ja niiden käytön osaamista tarvitaan jo siinä, että tunnistetaan aito ja mielenkiintoinen kehittämiskohde. Jo rajatessa kehittämistehtävää on tunnettava aiheeseen liittyvät keskeiset käsitteet, sekä tunnettava siihen liittyvä jo olemassa oleva tieto. Tietoa hankkiessa on osattava erottaa oleellinen epäoleellisesta, sekä omattava innovaatio-osaamista. Myös tulosten jakamisessa ja dokumentoinnissa on tarvetta menetelmäosaamiselle. (Ojasalo ym. 2009, 11.)

Dialoginen keskustelu

Kehittämisen tarkoituksena on sovittelaa yhteen eri toimijoiden näkemyksiä, sekä muodostaa niistä yhteinen ymmärrys. Hyväksymällä toisten näkemykset mahdollistetaan toimijoiden aito ja tasavertainen osallistuminen. Tarkoituksena on näin ollen pyrkiä aitoon dialogiin käytännön toimijoiden kanssa. (Toikko & Rantanen 2009, 10-11.)

Dialogisuuden tarkoituksena on toisen kunnioittaminen ja hänen yksilöllisyytensä huomioiminen. Ihmiset elävät erilaisissa vuorovaikutussuhteissa toistensa kanssa, mutta ovat aina kuitenkin erilaisia. Meidän tulee tiedostaa ja kunnioittaa tätä toiseutta ihmisessä. Dialogi on tapa ajatella ja miettiä yhdessä. Se on elävässä elämässä tapahtuva

tiedonhankintakokemus, joka toteutuu ihmisten välissä, heidän sisimmässään. Dialogi syntyy aina ihmisten välisestä vuorovaikutuksesta, siinä ei noudateta ulkopuolisten tahojen määrittämiä säännöstöjä. Dialogissa keskustelulla on ydin, eikä siinä valita puolia. Energia keskustelussa suunnataan näkemyseroista asioihin, joita ei ole vielä olemassa-kaan. Dialogi on vuoropuhelua, jossa ajatellaan yhdessä. Tällöin jokaisen yksilön on irrotettava omista käsityksistään sekä kuunneltava ja ymmärrettävä myös kaikkien muiden näkemyksiä. (Isaacs 2001, 30-40; Seikkula & Arnkill 2014, 7.)

Kehittämistyöryhmän tapaamisissa sitouduimme dialogiseen keskusteluun. Keskustelujen tarkoituksena oli yhteisen ymmärryksen löytyminen sille, millainen videosta lopulta muodostuu. Vaikka oma roolini tapaamisissa oli ryhmän vetäminen ja eteenpäin vieminen, oli tilaisuudet hyvin avoimen keskusteluilmapiirin sävyttämiä. Jokaisen mielipiteet otettiin huomioon ja ajatusten esille nostaminen oli helppoa. Keskusteluilla oli aina yhteiset tavoitteet ja päämäärät, joihin pääsimme helposti kuuntelemalla toinen toisiamme.

Hiljaisen tiedon hyödyntäminen

Varhaiskasvattajilla on paljon niin sanottua hiljaista tietoa, joka on muodostunut toiminnan ja kokemuksen kautta ja se on ankkuroitunut ihmisen arvoihin ja emootioihin. Hiljainen tieto muodostuu onnistumisista, epäonnistumisista, korjauksista, virhepäätelmistä ja muuttuneista käsityksistä. Hiljaisen tiedon ilmaiseminen kielellisesti on vaikeaa, joten sen siirtäminen työntekijältä toiselle on hankalaa. Sitä kuitenkin tapahtuu jäljittelyn, samaistumisen ja mallioppimisen kautta. (Karila 2000, 124-124; Koskimies ym. 2012, 9.)

Kutsumalla kehittämistyöryhmäämme kokeneita ja esiopetustyössä ja sen kehittämisessä tiiviisti mukana olleita lastentarhanopettajia, toivoimme saavamme mukaan myös tätä arvokasta, ajan myötä syntynyttä hiljaista tietoa, jota ei kirjoitetuista dokumenteista löydy. Olenkin erittäin tyytyväinen siihen, miten vihkiytyneitä ammattilaisia työryhmäsämme oli ja miten hyvin heidän osaamisensa auttoi työtä etenemään aikataulussaan.

Opinnäytetyöpäiväkirja

Opinnäytetyöpäiväkirjassa dokumentoidaan opinnäytetyön prosessia. Se voi olla sanallisisessa tai kuvallisessa muodossa tai siinä voidaan yhdistää molempia. Opinnäytetyöraportin kirjoittaminen perustuu pitkälti omiin muistiinpanoihin. Prosessin ollessa laaja ja ajallisesti pitkä, on mahdotonta kyetä muistamaan kaikkia siihen liittyviä ratkaisuja ilman kunnollisia muistiinpanoja. Päiväkirjaan on hyvä kirjata kaikki ideat ja pohdinnat joita pro-

sessin aikana käy läpi. Siihen on hyvä kirjata myös esimerkiksi kirjallisuuslähteet ja artikkelit, joista on hyötyä raportin kirjoittamisessa. Myös prosessin aikana tapahtuvat muutokset on hyvä merkata muistiin, sillä myös tämä prosessi on hyvä näkyä raportissa. Tärkeää on kuitenkin muistaa, että opinnäytetyöpäiväkirjan hyödyntäminen prosessissa auttaa vain silloin kun sen käytössä on ollut järjestelmällinen. (Vilka & Airaksinen 2003, 19-22.)

Käytin opinnäytetyöpäiväkirjaa sekä sähköisesti word -tiedostona kirjoitettuna, että käsin kirjoitettuna vihko -versiona. Kirjasin näihin muistiin kaikki tapahtumat, joista ei muuten jäänyt dokumenttia, jotta minun olisi helppo palata asioihin raporttia kirjoittaessani. Tallensin päiväkirjaan myös valokuvia, joita aion liittää raporttiin. Pidin myös listaa vastaan tulleista raporttiin sopivista kirjallisuus- ja nettilähteistä. Koin päiväkirjan käytön hyödylliseksi, sillä asioiden muistaminen puolen vuoden takaa olisi ollut ilman sitä erittäin haasteellista.

Tiedottaminen

Tiedottamisen tarkoituksena on tietoisuuden lisääminen jonkin yhteisön toiminnasta yhteisön kohderyhmälle. Tiedottamista tapahtuu niin sisäisesti, kuin ulkoisestikin. Sisäisessä tiedottamisessa tietoa välitetään esimerkiksi tiedottavan organisaation työntekijöille tai siihen läheisesti liittyville toimijoille. Sisäisessä tiedottamisessa on mietittävä sitä, kuka organisaatioissa hyötyisi tästä uudesta tiedosta. Tiedotuksen on hyvä olla mahdollisimman laajaa. Ulkoisella tiedottamisella tarkoitetaan toiminnan kertomisesta organisaation ulkopuolelle. Sen kohderyhmänä ovat organisaation yhteistyökumppanit, mahdolliset tulevat jäsenet, sekä ne tahot, joihin organisaatiolla on halu vaikuttaa. Ulkoista Tiedottamista on tärkeää suunnitella huolella ja määritellä sen kohderyhmät tarkasti. On myös mietittävä sitä, millaisia viestinnän välineitä halutaan juuri tässä tilanteessa käyttää. (Ilvonen 2007, 14-15.)

Videon levittämisen ja sen näkyväksi tuomisen edellytys oli, että siitä tiedotetaan riittävästi niin varhaiskasvatuksen työntekijällä, kuin myös kohderyhmälle, eli esiopetusikäisten lasten vanhemmille. Tiedottamista käytettiin hyödyksi myös videon kuvaamisen ja editoimisen vaiheissa, jolloin videolle kuvattujen lasten vanhempia informoitiin kuvauksista ja videon esikatselutilaisuudesta. Tiedottamisen avulla sana videosta levisi hyvin myös esiopetusta järjestäviin yksiköihin, sekä Salon kaupungin facebook -sivuston avulla myös muille kaupungin asukkaille.

Dokumentointi

Kehittämistyöstä on tehtävä näkyvää seurantaa, jonka avulla prosessia voi suunnata ja arvioida (Toikko & Rantanen 2009, 80). Erilaisia dokumentointitapoja ovat esimerkiksi kirjoittaminen, nauhoitus, kuvaaminen, videointi, sekä prosessin aikana syntyneet materiaalit kuten esitteet, muistiot, pöytäkirjat, ohjeet, kansiot, käsikirjat, tilastot, selvitykset ja nettisivut (Salonen 2013, 24). Muistiot ovat hyviä välineitä jäsentämään kuvausta kehittämisprosessin eri vaiheista (Toikko & Rantanen 2009, 143).

Dokumentointi opinnäytetyössäni tapahtui pääasiassa kirjoittamalla. Kirjoitin opinnäytetyöpäiväkirjaa, muistioita erilaisista tapaamisista, sekä videon käsikirjoitusta, jonka luonnostelusta syntyi erilaisia versioita ennen varsinaiseen valmiiseen käsikirjoitukseen pääsemistä. Videon kuvauksissa tallensin hetkiä myös ottamalla tilanteista valokuvia, joita pystyin hyödyntämään raportin elävöittämisessä. Tallensin kaiken dokumentaation useampaan paikkaan, esimerkiksi muistitikulle, sekä tietokoneen asiakirjoihin, jotta dokumentit säilyivät varmasti tallessa, vaikka jokin laite tai väline olisi mennyt rikki. Käytin myös puhelinta hyödyksi tiedon tallentamisessa, sillä sinne oli helppo saada tallennettua asioita nopeasti. Videon kuvaamisesta syntyi myös liikkuvaa kuvaa. Tätä en dokumentoinut itse, sillä työn teki ammattilainen, mutta pyysin luvan lasten vanhemmilta myös tämän materiaalin hyödyntämiseen opinnäytetyössäni.

3 SUOMALAISEN ESIOPETUKSEN SISÄLLÖT

3.1 Esiopetuksen lähtökohdat

Perusopetuslain 26 a §:ssa säädetään, että lapsen on osallistuttava oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna vuoden kestävään esiopetukseen, tai johonkin muuhun toimintaan joka saavuttaa esiopetukselle asetetut tavoitteet (Perusopetuslaki 21.8.1998/628).

Esiopetuksella tarkoitetaan kaikille kuusivuotiaille tarjottavaa maksutonta opetusta, jonka tavoitteena on edistää lapsen kehittymisen ja oppimisen edellytyksiä yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa. Esiopetuksen tavoitteena on lapsen sosiaalisten taitojen ja terveen itsetunnon kehittyminen leikin ja myönteisten oppimiskokemusten avulla. Esiopetuksen järjestämisestä vastuussa ovat kunnat, mutta myös yksityisillä perusopetuksen järjestäjillä ja valtion oppilaitoksilla on mahdollisuus saada erillinen lupa esiopetuksen järjestämiseen. Kunta voi myös ostaa palvelun julkiselta tai yksityiseltä palveluiden tuottajalta, kuten yksityiseltä päiväkodilta, mutta kunnan on tällöin valvottava, että esiopetus toteutetaan säädösten ja määräysten mukaisesti. (Opetushallitus 2016b.)

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet on esiopetusta ohjaava määräys, josta säädetään perusopetuslain (628/1998) 14 § 2 momentissa. Opetussuunnitelman perusteet laaditaan perusopetuslain, sekä valtioneuvoston asetuksen (422/2012) pohjalta ja sen tehtävänä on varmistaa laadukkaan ja yhtenäisen esiopetuksen yhdenvertainen toteutuminen Suomessa. Perusteiden valmistelussa on hyödynnetty laajaa yhteistyötä, sekä uusimpien tutkimus- ja kehittämistöiden tuloksia. Opetushallituksen määräyksen (102/011/2014) mukaisesti esiopetuksen uusi opetussuunnitelma tuli ottaa käyttöön viimeistään 1.8.2016. (Opetushallitus 2016a, 3-8.)

Opetussuunnitelma on keskeinen esiopetuksen toteutuksen ohjaaja. Se on opettajan työn jäsentäjä ja kertoo osaltaan myös esiopetuksen laadusta. Opetussuunnitelma kertoo esiopetuksen tavoitteet, sekä sen, miten opettajan tulee esiopetusta toteuttaa. Siitä selviää myös se, mitä yhteiskunnassa, kunnassa tai päiväkodissa pidetään tärkeänä hyväksi ihmiseksi tai kansalaiseksi kasvamisen kannalta. (Hujala 2002, 20.)

Pedagogisesti määriteltynä esiopetus nähdään yhteistyöprosessina, jossa lapsi kasvaa aktiivisena toimijana ja löytää oppimaan oppimisen strategian omaehtoisessa, elämyksellisessä ja kokemuksellisessa toiminnassa vertaisryhmänsä kanssa aikuisen tavoitteellisen ohjauksen avulla. Nykyisen oppimisen pedagogiikan näkemyksen mukaisesti ollaan siirtymässä opettamisesta oppimiseen. Lapsilla on kyky ajatella ja ideoida itse toiminnan rakentumista. Opettajan tehtävänä on antaa arvoa lasten luontaisille toimintatavoille. (Hujala 2002, 1-19.)

Kasvatusta ja opetusta ohjaava lainsäädäntö, sekä siihen perustuvat opetussuunnitelman perusteet turvaavat sen, että kasvatus- ja koulutusjärjestelmän kehittäminen on mahdollisimman demokraattista. Näiden ja lisääntyneen arvioinnin avulla yhteiskunnan järjestämästä kasvatuksesta on pyritty tekemään mahdollisimman läpinäkyvää, jolloin sekä julkisen vallan edustajilla, että vanhemmilla ja opettajilla on mahdollisuus osallistua sen suunnitteluun ja kehittämiseen. (Virtanen 2009, 173.)

3.2 Paikalliset esiopetussuunnitelmat

Esiopetuksen järjestäjän on laadittava opetussuunnitelman perusteiden pohjalta paikallinen esiopetuksen opetussuunnitelma, sekä päivitettävä sitä säännöllisesti. Paikallinen opetussuunnitelma tulee laatia niin, että se määrittelee, ohjaa ja tukee esiopetuksen järjestämistä kunnan kaikissa esiopetusta tarjoavissa yksiköissä. Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon paikalliset erityispiirteet, lasten tarpeet, sekä esiopetusta koskevan arviointitiedon ja kehittämistyön tulokset. (Opetushallitus 2016a, 8.)

Paikallisen opetussuunnitelman laatiminen opetussuunnitelman perusteiden hengen mukaisesti edellyttää koko yhteisön sitoutumista ja mukanaoloa yhteisiin keskusteluihin, joissa pohditaan kasvatusta ja opetustyötä ohjaavia arvoja ja ihmiskäsitystä, sekä käsitystä tiedosta ja oppimisesta. Tällöin myös vanhempien ja esiopetuksen muiden sidosryhmien osallistuminen suunnitelma laadintaan on tärkeää. Yhteisöllisessä opetussuunnitelmaprosessissa myös esimiehen rooli tukijana ja kannustajana on tärkeä. (Poikonen 2000, 67-68.)

Salon esiopetussuunnitelma

Salon esiopetussuunnitelma on asiakirja, joka ohjaa kaikkien Salon esiopetuksen yksiköiden toimintaa. Salossa esiopetus on pääosin järjestetty varhaiskasvatuksen toimintana. Salon esiopetussuunnitelma on valtakunnallisia esiopetuksen opetussuunnitelman perusteita täydentävä asiakirja, jossa on huomioitu paikalliset painotukset ja erityispiirteet. Salon kaupungin arvot: asiakaslähtöisyys, rohkeus, oikeudenmukaisuus ja vastuullisuus, ovat myös ohjanneet suunnitelman laatimista. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet ja Salon esiopetussuunnitelma toimivat työtä tavoitteellisesti ohjaavana työvälineenä muodostaen toisiaan täydentävän parin. (Salon kaupunki 2016, 3-4.)

Salon esiopetussuunnitelmaa ovat siihen nimetyn työryhmän lisäksi olleet suunnittelemassa niin varhaiskasvatuksen työntekijät, kuin lapset ja heidän vanhempansakin. Henkilöstö on ollut mukana kehittämistyössä tekemällä erilaisia heille annettuja tehtäviä esiopetussuunnitelmaan liittyen. Tehtävistä saaduista vastauksista on koottu omia osioitaan Salon esiopetussuunnitelmaan. Lisäksi kaikki Salossa toimivat esiopetusryhmät ovat osallistuneet TVT -työpajoihin, joissa henkilöstöllä ja lapsilla oli mahdollisuus yhdessä suunnitella ja toteuttaa pajatoimintaa käyttäen tieto- ja viestintätekniikkaa niin oppimisen kohteena kuin oppimisen välineenä. Lapsia on myös kuultu opetussuunnitelmatyöhön liittyen. He ovat olleet mukana oppimisympäristöjen kehittämisen suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä toteutuksen arvioinnissa. Vanhempia on kuultu vanhempainiloissa ja heidän ajatuksiaan ja toiveitaan on myös esillä Salon esiopetussuunnitelmassa. Suunnitelma lähetettiin myös kommentoitavaksi kolmen esiopetuksen yksikön vanhempaintoimikunnalle. (Salon kaupunki 2016, 6-7.)

3.3 Esiopetus osana lapsen oppimisen polkua

Valtioneuvoston asetuksen (422/2012) 5 §:ssa säädetään esiopetuksessa annettavan opetuksen erityisistä tavoitteista. Sen mukaan esiopetuksen tavoitteena on lapsen kehitys- ja oppimisedellytyksien edistäminen, sekä sosiaalisten taitojen ja terveen itsetunnon vahvistaminen leikin ja myönteisten oppimiskokemusten avulla, yhdessä lasten vanhempien kanssa. (Valtioneuvosto 2012.)

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa on kirjattu esiopetuksen oppimiskäsityksestä. Sen mukaan uusien tietojen ja taitojen omaksuminen tapahtuu vuorovaikutuksessa toisten lasten, opettajien, eri yhteisöjen, sekä lähiympäristön kanssa. Oppiminen

on kokonaisvaltainen tapahtuma, jossa yhdistyvät toiminta, tunteet, aistihavainnot, kehoalliset kokemukset, sekä ajattelu. Lasten oma toiminta, sekä luottamus omiin mahdollisuuksiin oppijana ovat olennainen asia oppimisen kannalta. Esiopetuksessa oppimista tapahtuu leikin, liikkumisen, tutkimisen ja erilaisten työtehtävien avulla, sekä itseilmaisussa ja taiteisiin perustuvassa toiminnassa. Myönteiset tunnekokemukset, ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat lasta oman osaamisensa kehittämiseen. (Opetushallitus 2016a, 16.)

Jantunen (2011, 57) mukaan esiopetuksessa lapsi tulee kohdata kokonaisena, eli tiedollisen kehityksen lisäksi huomioon on otettava myös tunteet ja tahto. Esiopetuksen kasvatuksellisen painopisteen tulisi olla vielä tunteiden ja tahdon kehittymisen alueilla. Tiedollisessa kasvatuksessa lapsen on hyvä oppia ja omaksua tiedonhankinnan perusedellytyksistä, eli toisin sanoen oppia oppimaan. Tärkeää on antaa lapselle kasvamisen rauha. Näin hänellä on mahdollisuus tavoittaa itselleen ominaiset tavat kokea, elää ja oppia. Kasvattaja kuitenkin tietoisesti ohjaa lasta tiettyyn suuntaan ja tietää millaisia aktiviteetteja lapsi tarvitsee. (Jantunen 2011, 57; Korhonen 2014, 261.)

Oppimaan oppimisella ei tarkoiteta toisten ihmisten toimintatapojen omaksumista, vaan sitä, että lapsi oppii muotoilemaan itse kysymyksen, johon hän lähtee etsimään vastauksia eri lähteistä. Lähtökohtana tälle on se, että on tietoinen siitä, mitä ei itse vielä tiedä, mutta haluaisi tietää. Kun lapsi pystyy arvioimaan oman osaamisensa rajat, pystyy hän pyytämään ja saamaan apua ongelmiin, joihin hän ei vielä itse kykene löytämään ratkaisuja. (Hakkarainen 2002, 165.)

Uuden oppiminen perustuu aikaisemmin opittuihin tietoihin, taitoihin ja toimintoihin. Opettajan on siksi tärkeä tietää lapsen aiemmasta osaamisesta ja kokemuksista opettaviin aiheisiin liittyen. Näin hän pystyy parhaiten suunnittelemaan lapsen edellytysten mukaisia asiasisältöjä ja menetelmiä. Esiopetukseen sisältyvät eri tiedon- ja taidonaloilta nousevat sisältöalueet, joista rakentuvat lapsen oppimisen kannalta mielekkäät, eheytyneet oppimiskokonaisuudet. Asiat, ilmiöt ja tapahtumat ovat läsnä lapsen jokapäiväisessä elämässä ja ne synnyttävät ongelmia ratkottavaksi ja ymmärrettäviksi näiden tiedon- ja taidonalojen avulla. (Aho 2001, 9.)

Oppiminen on ongelmanratkaisua, jossa etsitään vastauksia asiaan jota ei tunneta ennestään. Tutkiva oppiminen on lapselle hyvin ominainen tapa oppia. Siihen liittyy tekemällä oppiminen ja ongelmien ratkaiseminen tekemisen kautta. Leikillä on keskeinen

rooli myös tutkivassa ongelmanratkaisussa, mutta sitä ei saa käyttää pelkästään oppimisen välineenä, vaan spontaanilla leikillä on oltava sijansa lapsen elämässä. Opettaminen nähdään nykyään ennen kaikkea lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemisena ja ohjaamisena. Aika, jolloin opettaminen nähtiin tiedon siirtämisenä opettajalta oppilaille, on takana päin. Opetuksen ja opettajan käsitteille on siis tullut uudet merkitykset, joiden selkeyttäminen auttaa ymmärtämään sitä, miten esiopetusta voidaan toteuttaa lapsen paras huomioon ottaen. (Aho 2001, 10-11.)

Lapsi on luonnostaan aktiivinen osallistuja ja toimija. Yhteisössä toimiessa lapsi ei opi ainoastaan tietoja ja taitoja, vaan osallistumisen kautta myös ymmärrys omasta minästä muuttuu. Tällöin lapsi muodostaa käsityksen itsestään toimijana oikeuksineen ja velvollisuuksineen, jonka ajatuksia, tunteita, mielipiteitä, tietoja ja taitoja toiset joko arvostavat tai eivät arvosta. Sitoumukset ja erilaisten tilanteiden vaatimukset opettavat lasta tekemään aloitteita, vastustamaan, sekä ottamaan vastaan ja antamaan apua. Oppimista ei voi siis kutsua ainoastaan tiedolliseksi ilmiöksi. Lapsi kokee ja tekee, on siis olemassa. Tätä tahtoa toimia aktiivisesti kokijana ja tekijänä kutsutaan toimijuudeksi. Toimijuus synnyttää pysyvyyden tunnetta ja sitoutumista, sitä, että asioihin voi ja kannattaa yrittää vaikuttaa. (Kumpulainen ym. 2010, 23-25.)

Yhteistoiminnallisessa oppimisessa tärkeää on pysyvien ryhmien muodostaminen. Lasten kanssa sovitaan, milloin näissä ryhmissä toimitaan. Pienryhmätoiminnassa sopiva ryhmäkoko on noin 4-7 lasta. Ryhmiin valitaan taidoiltaan ja tavoitteiltaan erilaisia lapsia, jolloin erilaiset osaamisalueet yhdistyvät toisiinsa ja niitä voidaan hyödyntää. Pienissä ryhmissä on helpompaa opetella erilaisten vastuutehtävien hoitamista ja tehtävärooleja. Rooleja vaihdellaan, jotta jokainen saa harjoitella vastuun ottamista erilaisista tehtävistä. Myös parityöskentelyä on hyvä harjoitella. Lapsia ohjataan suunnittelemaan itse, miten tehtävä suoritetaan ja kumpi parista tekee mitäkin. Tehtävän suorittamisessa on kuitenkin aina mahdollisuus kysyä parilta apua ja keskustella hänen kanssaan tehtävän suorittamisesta. Ryhmässä toimijoille voidaan jakaa myös erilaisia rooleja, jotka päätetään yhdessä ja joita voidaan vaihdella kerrasta toiseen. (Lummelahti 2001, 56-57.)

3.4 Lapsilähtöinen toiminta esiopetuksessa

Lapsilähtöinen kasvatus on helposti väärin ymmärrettävä käsite. Lapsilähtöisyys on aidoimmillaan sitä, että lapsi saa olla lapsi hänen omassa maailmassaan. Tämä edellyttää sitä, että myös aikuinen kykenee olemaan turvallinen aikuinen, joka määrittää lapselle

rajat ja pitää niiden noudattamisesta kiinni. On asioita, joista ei neuvotella lasten kanssa, vaan jotka aikuinen päättää aina, kuten esimerkiksi nukkumaanmeno. Jotta näin olisi, on aikuisen luotava lapsen elämään rutiineita, joita noudatetaan säännönmukaisesti. Lapset kokeilevat rajoja jatkuvasti ja testaavat sitä, pysyvätkö aikuiset aikuisina. Lapsi kuitenkin tarvitsee turvallisen aikuisen, jota kunnioittaa ja totella. Hyvä auktoriteetti ei käytä autoritaarisia kasvatustekniikoita, vaan hänellä on hyvä vuorovaikutussuhde lapseen. (Jantunen 2011, 6-7.)

Lapsilähtöisyys on myös lapsen kehityksen tuntemista ja sen tukemista ikäkautta vastaavalla tavalla. Tämä ei kuitenkaan vielä riitä, vaan tiedon lisäksi tarvitaan myös taitoa havaita lapsi, kohdata hänet yksilönä ja ymmärtää hänen tarpeensa. Esiopetusikäisen lapsen fyysisen muutoksen painopiste on jäsenissä ja raajojen nopea kasvu aiheuttaa usein levottomuutta. Levottomuutta helpottaa liike, josta lapsi huolehtii itse, kun hänelle annetaan siihen mahdollisuus. Lapsilähtöisessä esiopetuksessa tämä tarkoittaa tilan ja ajan järjestämistä lasten omaehtoiselle liikkumiselle. Levottomuutta ei voi pakottaa pois vaatimalla paikallaan oloa, vaan liikunnalle on luotava tarpeeksi tilaisuuksia. Liika paikallaanolon vaatimus estää lapsen motorista kehitystä ja saattaa aiheuttaa osaamattomuuden ja huonommuuden tunteita. Yksi koulukypsyyden merkeistä on lapsen rauhoittuminen, joka tapahtuu, kun lapsi on saanut käydä kiireettömästi läpi kuusivuotiaan toiminnallisen kauden toimintaympäristössä joka vastaa tämän kauden tarpeisiin. (Lautela 2011, 31-32.)

Kuusivuotiaalle lapselle ominaisia piirteitä ovat halu olla ensimmäinen, eniten rakastettu ja voittaja. Lapsessa on mahtipontisia ja jyrkkiä piirteitä ja hänen elämiskäytöksensä on hyvin minäkeskeinen. Esiopetusikäinen lapsi ymmärtää jo nykyisyyden, menneen ja tulevan ja kykenee elämään niissä. Lapsen omaa laatua ei pitäisi sivuuttaa yrittämällä istuttaa häntä muotteihin, jotka eivät sovi hänen terveen kokonaiskehityksensä piiriin. Kun jokin lähestymistapa ei sovi tämän ikäiselle lapselle, on annettava tilaa hänen aloitteellisuudelleen ja karsittava esteitä sen kehittymisen edeltä. (Jantunen 2011, 56.)

Kasvattajan tehtävänä on huolehtia siitä, että jokainen lapsi kokee itsestään olevan iloa. Lapsen on tärkeää kokea merkitsevänsä jotain erityistä niin aikuisille, kuin myös toisille lapsille. On tärkeää, että lapsesta ollaan kiinnostuneita ja häntä arvostetaan. Lapsen itsetunnon kannalta on merkityksellistä, että lapsi kokee hänellä olevan jotain hyvää annettavaa myös muille. (Mäkelä & Jantunen 2011, 71.)

Lasten osallisuus varhaiskasvatuksessa

Osallisuutta on hankala määritellä yksiselitteisesti. Se liittyy vahvasti yhteisöllisyyteen ja lapsilähtöisyyteen ja perustuu aina vapaaehtoisuuteen, sekä dialogiseen ja tasavertaiseen suhteeseen ihmisten välillä. Osallisuus on osattomuuden vastakohta, mutta se ei tarkoita vain sitä, että yksilöt ovat osallisia yhteiskunnan palveluissa, tai pääsevät mukaan erilaisiin tapahtumiin ja aktiviteetteihin. Osallisuus on sitä, että tulee kuulluksi ja pystyy vaikuttamaan itseään koskeviin asioihin osallistumalla niin asioiden suunnitteluun, päätöksentekoon, kuin toteutukseenkin. (Turja 2011, 46-47.)

Brotheruksen ym. (2014, 8-9) pääkaupunkiseudun päiväkodeissa tekemässä tutkimuksessa selvisi, että kasvattajat ymmärtävät osallisuuden käsitteen hyvin eri tavoin. Osallisuus voidaan ymmärtää hyvin kapeasti vain niin, että se tarkoittaa osallistumista johonkin toimintaan. Se voidaan myös ymmärtää toiminnan valitsemisen vapautena, mutta todellisuudessa valintoja annettiin tehdä vain vapaassa leikissä. Osa tutkimuksen vastaajista näki osallisuuden jopa päivittäistä pedagogiikkaa haittaavana monimutkaisena asiana, koska he näkivät toiminnan ohjaamisen olevan kasvattajan tehtävä. Osallisuus voitiin nähdä myös erilaisten vastuunottamiseen liittyvien tehtävien antamisena lapsille. (Brotherus ym. 2014, 8-9.)

3.5 Leikki kasvun ja oppimisen tukena

Leikkiä on mahdotonta määritellä niin, että olisi mahdollista selittää kaikki, mikä kuuluu leikkiin. Leikki on yleisesti ottaen kuitenkin vapaaehtoista, muusta toiminnasta erillistä, ennakoimatonta, tuottamatonta, säännönmukaista ja kuvitteellista toimintaa. Ketään ei voi pakottaa tai edes suostutella leikkiin ilman, että leikki menettää jotain olennaista itsestään. Leikistä tulee todellista silloin, kun se tempaa leikkijän mukaansa, saa hänet niin sanottuun ”flow-tilaan”. Leikistä ulkopuolisen on lähes mahdotonta pysytä rajaamaan sitä, milloin kyseessä on leikki, oppiminen tai muu toiminta. (Kalliala 2011, 13; Virolainen 2014, 175.)

Leikki kuvastaa lapsen tapaa suhtautua ympäröivään maailmaan, sekä omaksua tietoa. Lapsen kokemukset ja havainnot heijastuvat suoraan hänen leikkeihinsä, joissa hän jäljittelee havainnoimiaan asioita. Leikissä lapsi itse päättää mitä ja miten hän leikkii. Leikki on tilaisuus ystävyssuhteiden luomiselle ja toisten huomioon ottamisen opettelulle.

Leikki tapahtuu mielikuvitusmaailmassa, mutta siinä on kuitenkin mukana asioita todellisesta maailmasta. Leikissä asioiden oppiminen ei tapahdu suoraan. Leikkien roolisuhteissa ei ole kyse ihmissuhteiden tai sosiaalisten taitojen harjoittelusta, vaan oppimisen kohteena on abstrakti kyky kuvitella asioita ja ylittää tilanteen rajat. Leikki kehittää ongelmanratkaisukykyä ja luovaa ajattelua. Leikki myös kehittyy lapsen kasvun mukana, jolloin sen tarkoituskin muuttuu toiseksi. Leikkiin on suhtauduttava vakavasti, sillä se on lapsen elämää tässä ja nyt. (Hakkarainen 2002, 112; Helenius & Lummelahti 2013, 14.)

Jotta leikki voi syntyä, on edellytyksenä se, että lapsella on kokemuksia turvallisista aikuisista hänen ympärillään ja hän kokee ympäristön turvalliseksi elää lapsen elämäänsä (Hintikka 2009, 143). Roolileikit syntyvät ristiriidasta lapsen kehittymässä olevien voimien ja toimintamahdollisuuksien välillä. Jotta lapsi voi kokea itsensä täysipainoiseksi ja merkittäväksi ihmiseksi, on hänen siirryttävä kuvitteellisiin tilanteisiin, joissa hän voi toimia itsenäisesti esimerkiksi äidin ja kauppiaan roolissa tai ajaa autolla tai lentää avaruuteen. Toiminta ei muiden silmissä näytä oikealta, mutta lapsi kuvittelee osaavansa asiat oikeasti ja se riittää hänelle. (Hintikka 2009, 149.)

Esiopetusikäinen lapsi on siirtymässä roolileikeistä sääntöleikkivaiheeseen. Sääntöleikkejä ovat erilaiset yhteis-, perinne- ja liikuntaleikit, didaktiset pelit ja leikit, sekä laulu- ja piirileikit. Kuusivuotiaan lapsen leikki on jo hyvin kehittyntä ja lasta kiinnostaa pelit, luovat toiminnot, sekä leikkiin ja sääntöihin pohjautuvat tehtävät. Leikeissä esiintyy piirteitä sekä rooli-, että sääntöleikeistä. Sääntöleikkien edellytyksinä ovat sosiaalisen ja kielellisen alueen hyvä hallinta. Yhteisleikeissä lasten pitää tulla toimeen yhdessä keskustelemalla ja sitoutumalla noudattamaan niiden sääntöjä. Tämä vaatii lapselta niin hyviä sosiaalisia taitoja, kuin sisäistä halua ja innostusta osallistua yhteiseen toimintaan. (Korhonen 2001, 38.)

Aikuisen rooli lasten leikeissä

Aikuisen tärkein tehtävä lasten leikeissä on toimia sen mahdollistajana. Esiopetuksessa opettajalla on vastuu lapsen kehityksestä, jolloin hän pyrkii tietoisesti organisoimaan lapsen oppimisen kontekstia, eli myös leikkiä, siten, että se tukee jokaisen lapsen yksilöllistä kehitystä. Opettaja järjestää yhteisiä oppimistilanteita, joihin lapset haluavat osallistua ja heillä on halu olla mukana itselleen sopivalla tavalla. Opettajan vastuulla toiminnoissa ovat ne alueet, joita lapset eivät pysty itsenäisesti tekemään. Tällaisessa toiminnassa lasten ja aikuisten maailmat kohtaavat ja syntyy yhteenkuuluvuuden ja läheisyyden tunne. Opettaja auttaa leikkiä alkuun kuitenkin vain sen verran, kuin lapsi haluaa. Lapsi

osaa itse rakentaa ja ohjata leikkinsä. Leikin käynnistyttyä aikuisen on hyvä vetäytyä sivummalle. Leikkiä on kuitenkin hyvä havainnoida lähietäisyydeltä, sillä se auttaa aikuista oppimaan lapsen maailmasta ja ajattelusta. (Hännikäinen 2005, 120; Hintikka 2009, 157.)

Kaikilla lapsilla ei kaikissa tilanteissa kuitenkaan ole taitoa leikkiä monipuolista ja rikasta leikkiä ilman kasvattajien ohjausta. Kasvattajan merkitys on suuri erityisesti lapsen motivaation muodostamisen vaiheessa, jolloin lapsen ja kasvattajan välinen vuorovaikutus on tärkeä ohjauksen väline. Leikin ohjaamattomuus saa lapset luopumaan leikeistään ja tottumaan lyhytkestoisiin ja hajanaisiin leikkeihin. Leikkiä voidaan ohjata sekä suoraan, että epäsuorasti. Suora ohjaaminen tapahtuu leikkitilanteissa, jossa aikuinen ohjaa leikkiä harkintansa mukaisesti. Epäsuoralla ohjaamisella tarkoitetaan leikin fyysisen ympäristön toimivuuden muokkaamista, jolla pyritään rikastuttamaan leikin sisältöjä tai antamaan kokonaan uusia toimintamalleja. Lapselle ensisijainen vaihtoehto leikissä on kuitenkin aina oma vertainen kaveri. Kasvattajan tehtävänä on olla läsnä ja kiinnostunut, turvallinen aikuinen, joka tarvittaessa puuttuu tilanteisiin ja vastaa lasten kysymyksiin. (Virolainen 2014, 183-184.)

Leikin ainesten käyttäminen osana opetuksellista toimintaa muodostaa väliportaan tavoitteiseen oppimiseen. Lapselle tilanteet ovat leikkiä, joka kannustaa häntä mukaan toimintaan. Opettaja toteuttaa leikkiä ohjatessaan kuitenkin opetussuunnitelman tavoitteita. Leikkiä voidaan liittää lähes kaikkiin opetussisältöihin ja aiheisiin. Opetusta sisältävät leikit ovat yleensä sääntöleikkejä, joiden sääntöjä voidaan vaikeuttaa lasten taitojen mukaan. Näin saadaan mielenkiinto pysymään yllä. Leikki ei saa kuitenkaan tuntua lapsesta opiskelulta, tällöin leikin motivoivaa voimaa ei voi enää hyödyntää tehtävässä. (Helenius & Lummelahti 2013, 213.)

4 VANHEMPIEN KANSSA TEHTÄVÄ YHTEISTYÖ

4.1 Kasvatuskumppanuus

Varhaiskasvatuksessa käytettävällä termillä kasvatuskumppanuus tarkoitetaan sitä, että vanhemmat ja varhaiskasvatuksen henkilökunta sitoutuvat toimimaan yhteistyössä lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen prosesseissa (Stakes 2005, 31). Kasvatuskumppanuus on vanhempien ja työntekijöiden keskinäistä ja vastavuoroista vuorovaikutusta, jota ohjaavat kuulemisen, kunnioituksen, luottamuksen ja dialogisuuden periaatteet (Kaskela & Kekkonen 2006, 3).

Kuuntelemisella ja toisen kuulemisella on keskeinen rooli ihmisten välisessä vuoropuhelussa. Kuuleminen on kiinnostusta, empaattisuutta ja rehellisyyttä ja se vaatii aitoa läsnäoloa, sekä turvallista ja myönteistä ilmapiiriä. Toisen syyttelemisen ja kritisoimisen vuoropuhelussa voi aiheuttaa tilanteen, jossa kukaan ei enää kuule. Kunnioittavalla asenteella tarkoitetaan toisen ihmisen arvostamista ja hyväksymistä, johon päästään olemalla avoimia ja myönteisiä toista kohtaan. Kunnioituksen tunne auttaa ottamaan asioita puheeksi ja sitä, ettei niitä tarvitse peitellä tai teeskennellä. Luottamus syntyy ajan kuluessa yhteisten vuoropuheluiden ja kohtaamisten kautta. Kasvattajan sensitiivisellä suhtautumisella lapseen on suuri merkitys siihen, että vanhemmat kokevat hänet luottamuksellisena ja turvallisena. Luottamuksen syntyyn voivat vaikuttaa myös aiemmat kokemukset vastaavista asioista. Dialogi on kuulemisesta, kunnioituksesta ja luottamuksesta syntyvä kokemus, jossa jokaisen tietämys on yhtä arvokasta ja merkityksellistä. Sen tarkoituksena on luoda yhteistä ymmärrystä ja sovitella erilaisia tulkintoja yhteisiksi näkemyksiksi. (Kaskela & Kekkonen 2006, 32-36.)

Lapsen tarpeet ja niiden mukaisen edun ja oikeuksien toteuttaminen ovat kasvatuskumppanuudessa keskiössä. Kasvatuskumppanuudessa yhdistyvät sekä vanhempien, että kasvattajien tiedot ja kokemukset. Sen tavoitteena on, että lapsi tulee nähdyksi, ymmärretyksi ja kannatelluksi oman elämänsä kokijana ja toimijana. (Kaskela & Kekkonen 2006, 17; Stakes 2005, 31.) Kumppanuudessa henkilökunnan ja vanhempien roolit ja asema suhteessa lapseen ovat tasavertaisia, mutta tehtäviltään erilaisia. Kasvatuskumppanuudessa vanhemmat ovat ensisijaisesti vastuussa lapsensa kasvatuksesta, kun taas henkilöstöllä on koulutuksen antama ammatillinen osaaminen ja tieto. Kasvatuskumppanuuden tavoitteena onkin yhdistää vanhempien tuntemus ja tieto lapsesta

kasvattajan asiantuntemukseen ja kokemuksiin niin, että ne palvelevat lapsen hyvinvointia parhaalla mahdollisella tavalla. (Kekkonen 2012, 42.)

Työntekijän ja vanhempien ollessa vuorovaikutuksessa keskenään, on ammattilaisella vastuu siitä, että hän suhtautuu tilanteisiin ammatillisesti. Ammatilainen osaa olla tuomatta omia tunteitaan mukaan liiallisesti, vaikka vastapuoli tai tilanteet olisivatkin hankalia. Kasvatuskumppanuuden rakentumisen kannalta on tärkeää, että työntekijä osaa erottaa oman elämäntarinansa vanhempien elämäntarinoista niin tietoisella, kuin emotionaalisellakin tasolla (Cantell 2011, 268; Kaskela & Kekkonen 2006, 29.) Ammatillisuudessa vaarana voi kuitenkin olla se, että puheessa esiintyy liiallisesti erikoiskäsitteitä tai ammattisanastoa. Keskusteluyhteyden vanhempien kanssa tulisi olla mahdollisimman tasa-arvoista ja käytettävien ilmaisujen tuttuja ja ymmärrettäviä. (Cantell 2011, 270.)

Perheiden kanssa tehtävässä yhteistyössä on otettava huomioon perheiden moninaisuus, niiden yksilölliset tarpeet, sekä huoltajuuteen liittyvät asiat. Yhteistyössä hyödynnetään eri viestintävälineitä, sekä tarvittaessa myös tulkkia tai kieliaavustajaa. Myös huoltajien kokemukset lastensa aiemmista kasvuympäristöistä, kehityksestä, oppimisesta ja mielenkiinnonkohteista ovat tärkeitä ja ne tulee ottaa esiopetuksessa huomioon. Opettajan tehtävänä on keskustella lasten huoltajien kanssa perheiden ja esiopetuksen arvoista, kasvatuskäytännöistä, sekä tavoitteista. Lasten ja huoltajien näkemykset otetaan huomioon opetuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa. (Opetushallitus 2016a, 25.)

Kasvatuskumppanuuden yhtenä tavoitteena on oppia tunnistamaan herkästi ja riittävän varhaisessa vaiheessa lapsen mahdollinen tuen tarve jollakin kasvun, kehityksen tai oppimisen alueella ja luoda toimintasuunnitelma lapsen tukemiseksi yhteistyössä vanhempien kanssa. Kasvatuskumppanuuden ilmapiiriä vanhempien ja henkilöstön välisessä yhteistyösuhteessa tulee vaalia myös ongelmatilanteissa. (Stakes 2005, 32.)

4.2 Vanhempien kanssa käytävät keskustelut

Vanhempien osallisuutta oman lapsen varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen on haluttu lisätä. Tämän vuoksi vanhemmille on järjestettävä tilaisuuksia, joissa heillä on mahdollisuus keskustella kasvattajien, sekä muiden vanhempien kanssa opetukseen ja kasvatukseen liittyvistä asioista niin omaan lapseensa liittyen, kuin koko hoito- ja kasvatustoiminnan osalta. Yhteisten kokemusten ja tietämyksen vaihtaminen toisten kanssa on yksi

osallisuuden lähtökohta. Vanhemmille on annettava myös mahdollisuus vaikuttaa yksikön varhaiskasvatussuunnitelman sisältöön ja osallistua sen arviointiin. Vanhempien osallisuuden lisäämisessä tärkeää on vanhemman tuntema kokemus siitä, että myös hän on osa oman lapsensa varhaiskasvatusyhteisöä. (Kaskela & Kekkonen 2006, 25-27.)

Pihlajan ym. (2010, 189) 2-7 -vuotiaiden lasten vanhemmille tekemässä tutkimuksessa selvisi, että vanhemmat itse kokevat olevansa sitoutuneita päiväkodin toimintaan. Oman panostamisen ja osallistumisen koettiin kuitenkin olevan melko vähäistä. Vanhemmat luottavat siihen, että heitä kuitenkin kuullaan ja huomioidaan omaan lapseen ja tämän hoitoon liittyvissä asioissa. (Pihlaja ym. 2010, 189.)

Suurin osa vanhempien kanssa käytävistä keskusteluista tapahtuu päiväkodin arjessa. Työntekijän on hyvä osoittaa vanhemmille olevansa valmis keskustelemaan lapseen liittyvistä asioista milloin tahansa. Keskustelujen aiheet vaihtelevat arkipäiväisestä jutustelusta ratkaisujen etsimiseen joissain tietyissä asioissa. Tärkeintä on kuitenkin osoittaa lapsen olevan tärkeä molemmille keskustelun osapuolille. Arvostava asenne on kaiken keskustelun lähtökohta. Vanhempien kuunteleminen ja heidän näkemystensä vastaanottaminen ovat tärkeitä yhteisen linjan löytymisen kannalta. (Mattila 2011, 141.)

Seikkula (2000, 150) on tutkinut erilaisia 7-8 -vuotiaiden lasten vanhempaintapaamisia. Tutkimuksen mukaan vanhempaintapaamisten kysymyksenasettelut ovat yleensä hyvin samankaltaisia riippumatta siitä missä maassa ne järjestetään tai millainen on koulutusjärjestelmä. Vanhemmat haluavat yleensä tietää hyvin samankaltaisia asioita tavatesaan kasvattajia. Päälimmäisiä kysymyksiä ovat: tunnetko lapseni ja pidätkö hänestä, voinko luottaa sinuun ja onko lapseni normaali? Vanhemmat haluavat myös kertoa itse olevansa hyviä vanhempia, sekä sen, että lapsi on heille tärkeä. Tärkeimpänä opittavana asiana vanhemmat mainitsevat yleensä sosiaalisuuden ja sen, että lapsi sopeutuu muiden joukkoon. Oppimisen edistymistä ei Suomessa niinkään pidetä olennaisena asiana ja tämä eroaa muissa maissa tehdyistä tutkimuksista, joiden mukaan koulumenestys on sekä opettajan, että vanhempien mielestä koulun keskeisin asia, jota halutaan myös vanhempien kanssa käytävissä keskusteluissa käsitellä. (Seikkula 2000, 150.)

Vanhempainiltoja pidetään yleensä vähintään kerran vuodessa. Vanhempainilloille on hyvä asettaa aina jokin tavoite. Usein keskustelua käydään erityisesti vanhemmuuteen ja kasvatukseen liittyvistä kysymyksistä. Vanhempainilloissa olisi hyvä jättää pois asialistalta sellaiset tiedotuksenomaiset asiat, jotka voidaan hoitaa myös sähköisesti. Myös

liian täyteen ohjelmoitu vanhempainilta vie aikaa vapaalta, virtaavalta keskustelulta. Usein pelätään sitä, että liian löyhäksi suunnitellussa vanhempainillassa kukaan vanhemmista ei halua puhua. Hiljaisuuteenkin kannattaa kuitenkin yrittää harjaantua. Hiljaisuus antaa usein uusille pohdinnoille ja huolenaiheille tilaa. (Mattila 2011, 142-143; Vanhempainilta 2016.)

4.3 Vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön uudistuvat muodot

Vanhempien kanssa tehtävään yhteistyöhön ollaan lähivuosina kehitetty erilaisia uusia sovelluksia erityisesti palvelujen ja niiden käyttäjien siirtyessä yhä enemmän internetiin. Esimerkiksi Turussa kaupungin kaikki kunnalliset päiväkodit ovat velvoitettuja pitämään verkossa blogia toiminnastaan. Kaupungin varhaiskasvatuksen palvelualuejohtaja kertoi Turun Sanomien uutisessa, että erityisesti nuoret vanhemmat hakevat nykyään tietoa verkosta. Blogeja lukemalla vanhemmat saavat myös käsityksen eri yksiköistä ja voivat näin vertailla esimerkiksi yksityisten ja kunnallisten palveluntarjoajien palveluita. (Turun Sanomat 2014.)

Blogit toimivat päiväkodin ja sen sidosryhmien välisenä viestintäkanavana. Blogia voidaan käyttää esimerkiksi ajankohtaisten asioiden tiedottamiseen tai päiväkodin toiminnan esittelyyn. Päiväkodin blogit toimivat kasvatuskumppanuuden, me-hengen ja kestävä kehityksen eteenpäin viejinä. Blogissa voidaan esitellä päiväkodin työntekijät, yhteystiedot ja toimintasäännöt. Vanhempien on helppo tarkistaa blogista esimerkiksi ryhmän viikko-ohjelma ja tarvittavat varusteet. Erillisestä työläästä tiedottamisesta voidaan blogien avulla luopua. (Opetushallitus hyvät käytännöt 2016.)

Internet on nykyään ihmisten tärkein tiedonhankinnan kanava ja viestintäympäristö. Internetin saavutettavuus ja verkkoon pääsemisen helppous on kohonnut huimasti erilaisten laitteiden, kuten älypuhelimien ja viestintäkanavien, kuten sosiaalisen median yleistyttyä. Opettajien siirtymistä sosiaalisen median käyttäjiksi edellyttää se, että heillä on tahtoa kehittää opettamistapaansa avoimempaan ja yhteistä tekemistä arvostavaan suuntaan. (Wuorisalo 2010, 91-92.)

Verkossa julkaistut sisällöt ovat kaikkien saatavilla. Parhaimmillaan niillä voidaan lisätä kotien ja päiväkotien tai koulujen käymää viestintää. Itse tuotetulla medialla on vaikutus lapsen identiteetin ja itseilmaisun kehittymiseen. Sosiaalinen media oppimisympäristönä

luo tilaa kiinnostaville sisällöille ja on ennen kaikkea helppo tapa kommunikoida muiden kanssa. (Wuorisalo 2010, 95-97.)

Digitaaliset portfolioit tai kasvun kansiot tarjoavat myös erilaisia keinoja tuoda varhaiskasvatuksen käytänteitä ja toimintaa näkyväksi, sekä dokumentoiduksi. Digitaalisten portfolioiden sisällöt voivat olla hyvin samankaltaisia, kuin paperisten versioidenkin, mutta niiden säilyttäminen, hallitseminen ja jakaminen on entistä helpompaa sähköisessä muodossa. (Kankaanranta 2001, 99.) Digitaalisen portfolion kokoaminen kehittää sekä lapsen, että kasvattajan mediataitoja ja on myös tämän vuoksi hyvä väline kasvun, kehityksen ja työskentelyprosessien näkyväksi tekemiselle. Digitaalisessa portfoliossa on mahdollista jakaa myös uudenlaisia sisältöjä, kuten tietokoneella kirjoitettua tekstiä, kuvia, ääntä ja videoita. Tiedon siirtäminen on muuttunut yhä nopeammaksi, mikä edesauttaa jakamaan osaamista ja kokemuksia entistä monimuotoisemmin ja laaja-alaisemmin. (Niinistö ym. 2006, 23.)

5 SUUNNITTELUVAIHEESTA VIDEOON KÄYTTÖÖNOTTOON

5.1 Kehittämishankkeen aikataulu ja prosessin vaiheet

AIKA	TOIMINTA	YHTEISTYÖ-KUMPPANI	DOKUMEN-TOINTI	TYÖSKENTELY-VAIHE
2016				
Tammikuu	Kehittämistyön idea aloitus/projektin suunnittelupalaveri Kehittämistyön tavoitteet ja raja Kutsukirje suunnittelu tiimille	Reetta Laaksonen & Tomi Akkola (TVT-työryhmä) Lastentarhanopettajat	Päiväkirja, sähköpostit	ALOITUSVAIHE
Helmikuu	1. suunnittelupalaveri Tutkimuslupahakemus	Laaksonen & Akkola Juho Kokki Lastentarhanopettajat Varhaiskasvatuspalveluiden esimies	Päiväkirja, pöytäkirja Sähköpostit, muistitikku	
Maaliskuu	Käsitkirjoituksen 1. versio valmis 2. suunnittelupalaveri	Laaksonen & Akkola Juho Kokki Lastentarhanopettajat	Päiväkirja, pöytäkirja	SUUNNITTELUVAIHE
Huhtikuu	3. suunnittelupalaveri Käsitkirjoituksen muokkaaminen valmiiksi Tietoperustan lukeminen Kuvauslupakysely lasten vanhemmille	Laaksonen & Akkola Juho Kokki Lastentarhanopettajat Lasten vanhemmat, esiopetusryhmien työntekijät	Päiväkirja, pöytäkirja, muistitikku, sähköpostit	
Toukokuu	Videon kuvaaminen Videon editointi, 1. versio valmis Muutosehdotukset	Juho Kokki Lastentarhanopettajat esiopetusryhmien lapset & hoitajat Juho Kokki Koko työryhmä	Päiväkirja, kameran muistikortti, muistitikku, valokuvat Sähköposti	TYÖSKENTELYVAIHE
Kesäkuu	Videon editointi Valmiin videon ensi-ilta esitys Raportin kirjoittamista	Juho Kokki Varhaiskasvatuksen esimiehet Lasten vanhemmat Kaupungin viestintä	Sähköposti, päiväkirja, muistitikku	
Elokuu	Videon julkaiseminen varhaiskasvatuksen internet-sivuilla Videon mainos kaupungin facebook -tilillä	Kaupungin viestintä	Päiväkirja, muistitikku	TARKISTUSVAIHE
Syys-lokakuu	Raportin kirjoittaminen ja viimeistely		Muistitikku, päiväkirja	
Marraskuu	Kehittämistyön raportin palautus			VIIMEISTELYVAIHE
				VALMIS PROJEKTI

Kuvio 1. Kehittämistyön prosessinkuvaus

Edellä olevaan taulukkoon on koottu kehittämishankkeen keskeisimmät vaiheet: aika-
taulu, yhteistyökumppanit, dokumentointitavat, sekä työskentelyn vaiheet idean syntymi-
sestä valmiiseen projektiin.

Kehittämistyön työskentely eteni pitkälti Toikon & Rantasen (2009, 64) esittelemän line-
aarisen mallin mukaisesti tavoitteen määrittelystä suunnitteluvaiheen kautta toteutuk-
seen ja työn päättämiseen sekä arviointiin. Työ oli rakenteellisesti alusta alkaen melko
tarkkaan suunniteltua ja se eteni pitkälti suunnitelmien mukaisesti. Työssä oli kuitenkin
piirteitä myös samassa teoksessa esitetystä spiraalimallista, jossa kehittämistyössä saa-
vutettuja tuloksia arvioidaan yhä uudelleen ja sen perusteluja, organisointia ja toteutusta
täsmennetään arvioinnin avulla. (Toikko & Rantanen 2009, 66.)

Aloituvaihe

Kehittämishanke käynnistyi tammikuussa, jolloin tapasin Salon varhaiskasvatuksen TVT
–työryhmään kuuluvat kaksi varhaiskasvatuksen esimiestä, Reetta Laaksosen ja Tomi
Akkolan. Tässä tapaamisessa ideoimme videoprojektin aikataulutusta sekä sitä, ketkä
lastentarhanopettajat olisivat niitä, jotka kutsuttaisiin mukaan projektin suunnittelu- ja to-
teutusvaiheeseen. Kirjoitin kutsun (liite 1), joka päätettiin lähettää viidelle lastentarhan-
opettajalle, jotka olivat olleet osallisina Salon esiopetussuunnitelman suunnittelutyössä
ja näin ollen pystyivät työskentelemään asiantuntijoina tässä kehittämistyössä. Mukaan
kutsutuista lastentarhanopettajista lopulta kolme lupautui mukaan projektiin. Heidän li-
säksään mukaan pyydettiin vielä Märynummen päiväkodin metsäryhmän lastentarhan-
opettaja, joka osallistui ryhmänsä kanssa ainoastaan videon kuvaamisvaiheeseen.

Tapaamisessa Laaksosen ja Akkolan kanssa mietimme myös ensimmäisiä videon sisäl-
lön aiheita, jotka nousivat esille esiopetussuunnitelmista. Alustaviksi aiheiksi valittiin esi-
opetuksen arvoperusta ja oppimiskäsitys, laaja-alaisen osaamisen alueet varhaiskasva-
tuksessa, esiopetuksen oppimiskokonaisuuksien muotoutuminen, lasten osallisuus,
sekä toiminnallinen oppiminen. Nämä aiheet esiteltiin myös lastentarhanopettajille läh-
teneessä kutsussa (liite 1).

Juho Kokin kanssa sovittiin hänen tekevän videon kuvaamisen ja editointityön yrityk-
sensä Juho Kokki productionsin kautta. Tomi Akkola teki sopimuksen ja sopi kuvaamis-
palkkioista Kokin kanssa, joten minun ei tarvinnut osallistua tähän. Kokki osallistui myös
videon suunnittelutapaamisiin, joissa hänen roolinsa oli kertoa kuvaamisen mahdolli-

suuksista ja rajoista. Tammikuussa lähetin myös tutkimuslupahakemukseni Salon varhaiskasvatuspalveluiden esimiehelle Anna Karlssonille, joka myönsi luvan 1.2.2016 (liite 2).

Ensimmäinen kehittämistyöryhmän tapaamiskerta sovittiin jo helmikuun alkuun ja palaveri päätettiin pitää kuukauden välein, jotta väliin jäi aikaa käsikirjoituksen muokkaamiselle. Paikaksi tapaamisille päätettiin Salon kaupungintalo, jonka tilavarauksista huolehti Akkola. Suunnittelupalaverien pituudeksi sovimme 1,5 tuntia, jonka koimme olevan sopiva aika kaikkien osallistujien kannalta. Koska videoprojektiin oli käytettävissä budjetti, sovimme tapaamisiin sisältyvän myös kahvi- ja leipätarjoilun pienenä houkuttimena osallistumiselle. Nämä Akkola tilasi suoraan kaupungintalolta.

Suunnittelu- ja työskentelyvaihe

Ensimmäisen videon suunnittelutapaamisen aiheena olivat projektin esittely ja videon sisällöistä keskusteleminen. Juho Kokki kertoi myös kuvaajan ja editoijan näkökulmasta siitä, mitä mahdollisuuksia ja rajoja videolle on ja mitä suunnittelemaamme videon pituuteen on mahdollista sisällyttää. Keskustelimme myös alustavista videon sisällön aiheista ja lisäsimme muutaman tärkeäksi koetun aiheen. Omana tehtävänäni oli keskusteluun osallistumisen lisäksi kirjoittaa tapaamisen pöytäkirjaa (liite 3), johon keräsin tärkeimmät keskustelussa nousseet asiat ja jonka lähetin kaikille työryhmään kuuluville myöhemmin sähköpostilla. Jokaisesta tapaamiskerrasta kirjoitettiin oma pöytäkirja, mutta kahdella muulla tapaamiskerralla asialistat olivat lyhyitä ja liittyivät käsikirjoituksen suunnitteluun, joten näiden tapaamisten pöytäkirjaa en nähnyt tarpeelliseksi liittää tähän raporttiin.

Maaliskuussa tapasimme työryhmän kanssa toisen kerran. Olin hahmotellut tähän tapaamiseen ensimmäisellä kerralla sovittujen teemojen pohjalta, opetussuunnitelman perusteita ja Salon esiopetussuunnitelmaa apuna käyttäen, ensimmäisen luonnostelman käsikirjoitukselle (liite 4). Tämä tapaaminen käytettiin kokonaan käsikirjoituksen sisällön muokkaamiseen. Lisäksi sovimme alustavasti siitä, millaisia kohtauksia kenenkin lastentarhanopettajan ryhmässä tulisi kuvaamaan.

Huhtikuussa tapasimme kolmannen kerran videon suunnittelupalaverissa. Tämän kerran aikana muokkasimme käsikirjoitusta vielä hieman saaden sen kaikkia tyydyttäneeseen lopulliseen versioon (Liite 5), sekä sovimme lopulliset kuvausaikataulut, kuvausten teemat, sekä kuvattavat toiminnot. Käsikirjoituksen muokkaamisen lisäksi huhtikuussa tein myös kuvauslupakyselyn lasten vanhemmille (liite 6), jossa kysyttiin lapselle lupaa kuvauksiin osallistumiselle, sekä kerrottiin mihin tarkoitukseen videota tullaan käyttämään.

ja missä se julkaistaan. Lapussa mainittiin myös vanhemmille järjestettävästä mahdollisuudesta nähdä valmis video ennen sen virallista julkaisua, jotta heillä on oikeus vielä vaikuttaa oman lapsensa osalta sen sisältöön niin halutessaan. Lastentarhanopettajat hoitivat jokainen omassa ryhmässään lupien kyselyt perheiltä ja säästivät luvat kuvauspäivään asti, jolloin otin laput itselleni myöhempää yhteystietojen tarvetta varten. Kaikki lapset saivat luvan osallistua kuvauksiin ja perheet olivat lastentarhanopettajien mukaan olleet innostuneita projektista ja kyselleet siitä lisää.

Toukokuussa olin harjoittelussa Märynummen varhaiskasvatusyksikön esiopetusryhmässä Viikareissa. Viikarit oli yksi ryhmä, jossa videota kuvattiin. Videon kuvaamispäiviä toukokuun alussa oli yhteensä kolme, joihin kaikkiin osallistuin Kokin apulaisena. Märynummella kuvattiin yhtenä päivänä kahdessa eri lapsiryhmässä, toisessa sisällä päiväkodissa ja toisessa päiväkodin metsäryhmää heidän metsäpaikallaan. Lisäksi videota kuvattiin Anisten ja Meri-Halikon päiväkodin esiopetusryhmissä. Kirjoitan videon kuvaamisen vaiheista omana osuutena myöhemmin.

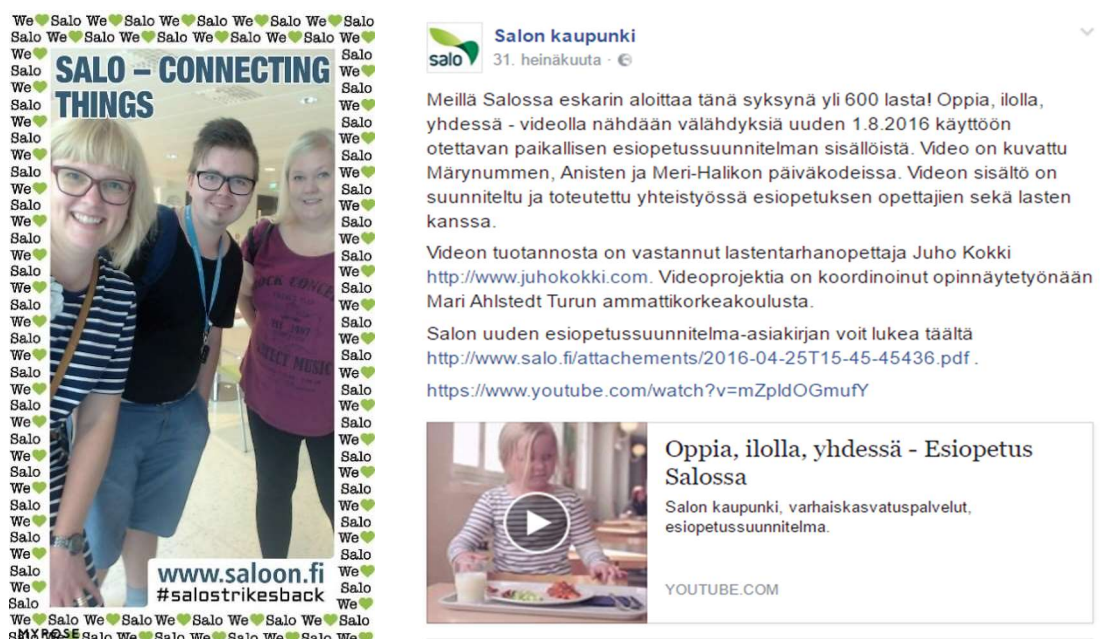
Tarkistus- ja viimeistelyvaihe

Kuvausten jälkeen Juho Kokki aloitti videon editointityön. Ensimmäinen versio videosta valmistui toukokuun lopulla. Video oli pituudeltaan sovitussa kolmen minuutin rajassa, mutta totesimme kaikki, että luettu tekstiosuus oli aivan liian tiivis tähän aikarajaan ja pyysimme Kokkia pidentämään videon kestoa, jotta se ei olisi niin hengästyttävä katsoa. Kesäkuussa Kokki muokkasi videota vielä lisää siihen tulleiden muutosehdotusten mukaisesti ja toinen versio oli huomattavasti ensimmäistä parempi, vaikka edelleen video oli hyvin tiivis paketti sen sisällön ollessa laaja ja sisältäessä paljon informaatiota. Kokin mukaan jotkin parannusehdotukset olivat kuitenkin sellaisia, että hänen olisi niitä tehdessä aloitettava työ kokonaan alusta, joten päädyimme tämän version olevan sellainen, jonka tulisimme julkaisemaan. Aikarajat videon valmistumiselle olivat melko tiukat, joten emme niiden puitteissa voineet enää aloittaa alusta. Valmiin videon kestoksi tuli 3 minuuttia 28 sekuntia, jonka koimme olevan vielä sellainen kesto, että se on vielä tiivis ja esittelymäinen. Tässä vaiheessa video oli valmis esitettäväksi myös muille.

Kesäkuun lopussa järjestimme kaupungintalon valtuustosalissa videon ensi-illan, johon kutsuttiin sähköpostiviestillä kuvattujen lasten vanhemmat ja varhaiskasvatuksen johtoryhmä. Reetta Laaksonen lähetti kutsun johtoryhmälle ja minä kutsuin vanhemmat. Olimme kysyneet vanhempien yhteystietoja videon lupakyselylapulla (liite 6), jotta pysyimme olemaan heihin yhteydessä, vaikka lomakausi oli jo alkanut ja osa lapsista oli jo

kesälomalla. Tilaisuudessa videon esittelijöinä toimivat minun lisäksi Reetta Laaksonen ja Juho Kokki. Videota esitettiin puolen tunnin aikana useaan kertaan ihmisten saavuttua paikalle lomittain. Kerroimme tilaisuudessa myös videon kuvaamisprosessista ja sen tulevasta käyttötarkoituksista. Tilaisuudessa videon kävi katsomassa yhteensä noin 20 ihmistä, lapsia, vanhempia ja varhaiskasvatuksen työntekijöitä. Paikalla oli myös kaupungin viestinnän edustaja, jonka kanssa sovimme videon julkaisusta kaupungin facebook-kanavalla. Facebook julkaisussa mainittiin myös oma nimeni, sekä Turun ammattikorkeakoulu videon koordinoinnin taustalla.

Kuva 1. Työryhmä (Reetta Laaksonen, Juho Kokki, Mari Ahlstedt) Salon kaupungintalolla videon julkaisutilaisuudessa, sekä kuvakaappaus Salon kaupungin facebook -tilillä julkaistusta videon esittelystä.

Video ladattiin myös Salon kaupungin Youtube -tilille, jonka kautta sen katsominen ja jakaminen on helppoa. Videoon liitettiin hakusanat: Salon kaupunki, varhaiskasvatuspalvelut ja esiopetussuunnitelma, jotta video löytyisi näillä hakusanoilla ja leviäisi myös sitä kautta laajemmin asiasta kiinnostuneille. Video lisättiin elokuun alussa myös kaupungin esiopetuksen verkkosivuille, joista se on helppo löytää ja katsoa etsiessään tietoa esiopetuksesta Salossa.

Videon julkaisutilaisuuden jälkeen lähetin linkin videoon vielä kaikille kuvattujen lasten vanhemmille. Kerroin viestissä ottavani mielelläni palautetta vastaan, mutta yhtään palautetta en tätä kautta saanut. Tilaisuudessa saatu palaute oli hyvin positiivista, joskin

videon sisältämää informaatiota ei yhdellä katselukerralla palautteen mukaan pystynyt kokonaan sisäistämään. Tähän vaikutti varmasti myös se, että vanhemmat keskittyivät etsimään videolta omia kuvauksissa olleita lapsiaan.

Videon julkaiseminen varhaiskasvatuksen verkkosivuilla elokuussa oli päätös työryhmän toiminnalle. Video otettiin laajalti käyttöön esiopetuksen vanhempainilloissa syksyllä 2016. Elo-marraskuussa Kirjoitin loppuraporttiani, jonka jätin tarkoituksella pitkälti tähän ajankohtaan, sillä tiesin muun projektin loppuvan hyvissä ajoin ennen raportin palautuspäivää ja minulle jäävän hyvin aikaa kirjoitusprosessille.

5.2 Videon käsikirjoituksen ja sisällön suunnittelu

Käsikirjoitus on työsuunnitelma, jonka mukaan videota lähdetään kokoamaan. Se, miten yksityiskohtaisesti suunnitelma on kirjoitettu, vaikuttaa koko videon tuotantoon. Käsikirjoitusta kootaan vaiheittain ja siitä karsitaan virheitä ja epäjohdonmukaisuuksia, jotta se muovautuu toteutuskelpoiseksi. (Pirilä & Kivi 2010, 59.)

Yhtenä tärkeimpänä kehittämistyön tehtävänä minulla oli videon käsikirjoituksen suunnittelu. Suunnittelu lähti käyntiin sillä, että luin läpi niin valtakunnallisen esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet -asiakirjan, kuin Salon valmisteilla olleen ja kevään aikana valmistuneen esiopetussuunnitelman. Käsikirjoituksen suunnittelussa oli tärkeää muistaa koko ajan videon kohderyhmä, eli esiopetusikäisten lasten vanhemmat. Videossa ei haluttu käyttää vanhemmille vieraita ilmaisuja tai ammattisanastoa, vaan tekstin oli oltava sellaista, että kuka tahansa ymmärtää sitä.

Videon tekemisessä on tärkeää hahmottaa se, mihin videolla tähdätään. Lyhyet videot ovat sopivia markkinointiin ja viestien välittämiseen. Videon tekemisessä on otettava huomioon sen kohderyhmä. Esimerkiksi videon ulkoasu ja siinä mahdollisesti käytetty musiikki on mietittävä niin, että se sopii yleisesti kohderyhmälle. Videoprojektien sääntönä voidaan yleisesti pitää sitä, että vähemmän on enemmän. (Jones 2003, 261.)

Videon pituudeksi suunniteltiin noin 2-3 minuuttia, sillä sen haluttiin olevan tehokas ja lyhyt niin, että sen jaksaa keskittyneesti katsoa esimerkiksi esiopetuksen nettisivuilla käydessään. Kokin mukaan tähän videon pituuteen mahtuisi noin 200-250 sanaa. Totesimme kuitenkin melko alkuvaiheessa tämän sanamäärän olevan hyvin lyhyt suunnittelujen sisältöjen esittämiseen. Pyrimme kuitenkin tiivistämään ja pysymään kohtuullisessa sanamäärässä.

Olimme yhdessä Laaksosen ja Akkolan kanssa aloituspalaverissa päätyneet heidän mielestään uudesta esiopetuksen opetussuunnitelmasta esiin nouseviin teemoihin: esiopetuksen arvoperusta ja oppimiskäsitys, laaja-alaisen osaamisen alueet varhaiskasvatuksessa, esiopetuksen oppimiskokonaisuuksien muotoutuminen, lasten osallisuus, sekä toiminnallinen oppiminen. Näiden aiheiden perusteella lähdin poimimaan esiopetussuunnitelmista olennaisia asioita käsikirjoituksen pohjaksi ja tästä syntyi käsikirjoituksen ensimmäinen luonnos (liite 4), jota käytimme varsinaisen käsikirjoituksen työstämisen pohjana.

Toisen kehittämistyöryhmän suunnittelupalaverin jälkeen sovimme Reetta Laaksosen kanssa tapaamisen käsikirjoituksen ja kohtausluettelon muokkaamista varten. Yksi tapaaminen ei aikataulullisesti riittänyt, joten sovimme muokkaamiselle myös toisen tapaamiskerran, jolloin saimme käsikirjoituksen molempia tyydyttäneeseen vaiheeseen. Lopulta videon sanamääräksi alun perin asetettu 200-250 sanaa ylittyi melko reippaasti, mutta tekstin sisältöä oli jo supistettu niin, ettemme halunneet jättää mitään pois. Lopullisessa tekstissä sanoja on 319.

Käsikirjoituksen lopullinen sisältö muodostui pitkälti Salon esiopetussuunnitelmaa mukaillen ja sieltä pääkohtia poimien ja muokaten sellaiselle kielelle, että kuka tahansa sen ymmärtää. Lopullisen videon pääsisällöt ja videollakin näkyvät teemojen otsikot ovat: mitä esiopetus on, esiopetuksen arvoperusta, esiopetuksen oppimiskäsitys, laaja-alainen osaaminen esiopetuksessa, oppimisen arviointi ja vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö, oppimiskokonaisuudet, lapsen kasvun ja oppimisen tuki sekä oppilashuolto ja siirtyminen esiopetuksesta kouluun.

Muokkasimme käsikirjoituksen kohtausluettelon kolmen ruudun levyiseksi. Ensimmäisessä ruudussa oli videolle luettava voice over -teksti, eli videon käsikirjoitus, joka videolla kuvan päälle puhutaan. Toiseen ruutuun kirjattiin tekstin otsikot ja kuvattavat sisällöt ja kolmanteen ruutuun jätettiin tilaa muille huomioille, kuten sille, mitä toimintaa tarkemmin kukin omassa esiopetusryhmässään kuvauspäivänä järjestää (liite 5). Otsikot ja muutama käsitteistö päätettiin videolla liittää kuvan päälle tekstinä. Juho Kokin mukaan tämä oli mahdollista. Lähetimme käsikirjoituksen ja kohtausluettelon muulle työryhmälle kommentoitavaksi ja muokattavaksi viikkoa ennen viimeistä sovittua tapaamista, jotta jokainen ehtisi sen lukea ja lisätä muokausehdotuksensa. Lastentarhanopettajat lisäsivät vielä omia ideoitaan heidän ryhmissään kuvattaville toiminnoille kohtausluettelon yhteyteen.

Valmis käsikirjoitus- ja kohtausluettelo (liite 5) lähetettiin Kokille, joka lähti äänittämään käsikirjoituksen tekstiä puhuttuun muotoon, johon lopulta yhdistettiin videon kuvauksissa saatu kuvamateriaali. Teksti oli siis videossa pääroolissa ja liikkuvalla kuvalla oli tarkoitus tukea tekstin sanomaa.

5.3 Videon kuvaaminen esiopetusryhmissä

Videon kuvaaminen tapahtui suunnitellun aikataulun mukaisesti toukokuun alussa. Juho Kokki huolehti kuvaamispaikalla tarvittavista välineistä ja oma tehtäväni oli toimia kuvauksissa Kokin apulaisena. Kokki pyysi minulta kuvauksiin avuksi koosteen, jossa näkyisi jokaisessa ryhmässä kuvattavat asiat ja jonka avulla olisi helppo seurata sitä, että kaikki tarvittava olisi varmasti kuvattu. Tein hyvin yksinkertaisen listauksen kuvattavista aiheista kunkin kuvauspaikan mukaan (liite 7). Kuvauksissa minun tehtävänäni oli myös huolehtia lasten kuvausluvista, mutta koska kaikki kuvauksissa paikalla olleet lapset olivat luvan saaneet, ei tämän kanssa ollut haasteita.

Videota kuvattiin toukokuun alussa yhteensä kolmena ennalta suunniteltuna päivänä. Kuvauksiin varattiin aikaa noin kolme tuntia jokaista ryhmää kohden. Aikataulut kuvauksissa pitivät hyvin, joten aikataulusuunnittelu oli onnistunut hyvin. Kuvaukset toteutettiin pääasiassa aamupäivisin, jolloin ryhmissä oli luonnollisestikin toiminta-aika. Ryhmien projektissa mukana olleet lastentarhanopettajat olivat suunnitelleet suunnittelupalaverissa sopimiamme toimintoja, jotka nousivat heidän omista vahvuuksistaan ja mielenkiinnon kohteistaan.

Kokilla oli käytössään erilaisia välineitä ja tapoja kuvata videota. Normaalin videokameran takana seisomisen ja kuvaamisen lisäksi Kokki käytti kuvauksissa myös action -kameraa, joka voitiin liittää esimerkiksi kypärään ja näin saada kuvattua materiaalia myös lasten silmin katsottuna. Lapset lähtivät myös tähän innokkaasti mukaan ja valmis kuvamateriaali oli hienoa. Kuvauksissa haluttiin käyttää myös erilaisia tieto- ja viestintätekniikkaan liittyviä välineitä, sillä tämä on uudistuneen esiopetussuunnitelman osa, jota ei ole aiemmissa suunnitelmissa ollut. Esiopetusryhmissä oli jo otettu näitä välineitä käyttöön ja lapset osasivat jo niin koodauksen alkeita, kuin tabletilla kuvaamistakin, joista molemmista saatiin hyvää kuvamateriaalia.

Kuva 2. Action -kamera käytössä metsäryhmässä.

Erityisen tärkeänä kuvauksissa pidettiin sitä, että videolle saatiin tallennettua aitoa toimintaa, jossa näkyy lasten ja kasvattajien yhdessä toimiminen ja ilo. Ennen kuvaamisen aloittamista lapsille korostettiin sitä, että heidän ei tarvitsisi näyttellä mitään, vaan oltava niin kuin ei kuvaajaa olisi paikalla. Kokki myös muistutti lapsia siitä, ettei kameraa pitäisi tuijottaa, vaan katse pidetään toiminnan vetäjässä. Lapset olivat erittäin yhteistyökykyisiä ja innostuneita, joten kuvaukset onnistuivat jopa yli odotustemme. Se, että lopullisella videolla ei ollut tarkoitus kuulua kuvassa tapahtuvia ääniä, vaan kuvauksista haluttiin ainoastaan liikkuvaa kuvaa, helpotti työtä huomattavasti. Ei haitannut, vaikka tilanteessa olisi kolissut tai kuulunut muita ylimääräisiä ääniä. Vain muutamaa toimintaa jouduttiin hieman lavastamaan pyytämällä lapsia tekemään samaa toimintaa uusiksi. Muuten tilanteet saatiin tallennettua kerralla.

Myös se, että Kokki on ammatiltaan lastentarhanopettaja, vaikutti kuvausten sujuvuuteen. Kokilla on kokemusta lasten kanssa toimimisesta ja hän osasi luontevasti löytää kuvauspaikkoja toimintahetkiltä. Ilmapiiri kuvauksissa oli rento ja iloinen ja kaikki, niin lapset kuin aikuisetkin puhalsivat yhteen hiileen. Lapsille kuvaukset olivat heidän hetkensä filmitähtinä, josta jää varmasti muisteltavaa tulevaisuuteen. Kuvauksiin päti hyvin ilmaisu ”hyvin suunniteltu on puoliksi tehty”, sillä kun kaikki oli suunniteltu valmiiksi, oli itse toteutusvaihe sujuva.

Kuva 3. Koululaisten ja esioppilaiden yhteistyötä videon kuvauksissa.

Kuva 4. Juho Kokki kuvaamassa liikuntahetkeä.

Videon kuvaukset olivat kaiken kaikkiaan erittäin onnistuneet ja jokaiselle osanottajalle jäi varmasti hyvä mieli. Kuvamateriaalia syntyi reilusti yli tarpeiden, joten Kokilla oli suhteellisen helppo työ valita parhaat otokset valmiiseen videoon. Valmiissa videossa myös lasten roolit ovat hyvin tasaisesti jakautuneita, eikä videolla kenelläkään ole pääroolia, vaan kuvassa pääroolissa on yhteistoiminta.

Sovimme Kokin kanssa, että hänellä olisi toukokuun ajan aikaa muokata videota, jonka jälkeen hän lähetti tuotoksen koko kehittämistyöryhmän kommentoitavaksi. Myös tämä

aikataulu piti ja videon ensimmäinen versio oli valmiina toukokuun lopussa. Valmis video saatiin levitykseen ja kaupungin viestinnän prosessoitavaksi juuri ennen työntekijöiden kesäloman alkamista, jolloin se pystyttiin valmistelevaan niin, että virallinen julkaisu tapahtui elokuun alussa.

5.4 Oppia, ilolla, yhdessä – videon käyttöönotto ja arviointi

Valmis video: Oppia, ilolla, yhdessä, on tiivis ja informatiivinen katsaus esiopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin ja Salon esiopetussuunnitelmaan. Videon kuvamateriaali on laadukasta ja se on saanut kiitosta varhaiskasvatuksen piirissä. Videolla näkyy aitoa ja iloista esiopetuksen toimintaa Salon kaupungin esiopetusryhmissä. Ryhmässä toimiminen ja toiminnallinen oppiminen ovat videossa paljon esillä. Video on sisällöltään sellainen, että se soveltuisi käyttöön myös muiden kaupunkien esiopetukseen, mutta Salo mainitaan kuitenkin muutamassa kohdassa. Videota on ohjeistettu käytettäväksi Salon esiopetuksen vanhempainilloissa ja sitä on laajasti käytetty heti syksyllä 2016. Youtuben kautta video on saanut jo lähes 1000 katselukertaa ja kun tähän lisätään vanhemmat, jotka ovat videon nähneet vanhempainilloissa, on videon nähnyt jo melko suuri yleisö.

Vanhempainilloissa video toimii uuden esiopetussuunnitelman esittelijänä, jolloin työntekijälle tai esimiehelle jää tehtäväksi herättää keskustelua videon teemojen pohjalta, eikä hänen tarvitse erikseen laatia esitystä uudistuneesta esiopetussuunnitelmasta. Video tuo myös esille erilaisia työskentelytapoja, välineitä ja oppimisympäristöjä, joita esiopetuksessa on käytössä. Vanhemmilla voi olla hyvin suppea kuva esimerkiksi opiskelusta ja oppimisesta. Salossa ollaan luovuttu esiopetuksen kirjasarjoista ja siirrytty yhä enemmän toiminnalliseen oppimiseen. Videon kautta näkyy myös se, miten ja missä oppimista tapahtuu kynä-paperi -työskentelyn lisäksi.

Vanhemmat ovat kiinnostuneita siitä, mitä heidän lapsensa varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa tekevät ja mitä niiden aikana opitaan. Vanhempien käsitykset perustuvat hajanaisiin tietoihin, joita he kuulevat lapseltaan tai henkilökunnan kanssa keskustellessaan. Video on hyvä ja tiivis esitys siitä, millaisia sisältöjä esiopetuksessa on ja siinä näkyy myös erilaisia toimintatapoja ja ympäristöjä toiminnan toteuttamiseen.

Videon on mahdutettu paljon informaatiota niin kuvassa, teksteissä kuin luetussa puheessakin. Videosta saatu palaute on yleisesti ollut hyvää, mutta sen sisäistäminen yhdellä katselukerralla on ollut katsojien mielestä hieman vaikeaa. Joissain vanhempainiloissa videota ollaankin katsottu pätkimällä sitä osiin ja keskustellen aihealue kerrallaan mieleen nousseista ajatuksista. Testasin itsekin tätä ja mielestäni tämä voisikin olla oikein toimiva ajatus käytettäväksi. Pätkiminen rauhoittaa videon informaatiotulvaa ja tekee siitä selkeämmän. Video on kaikkien katsottavissa kaupungin verkkosivuilla, jotta halutessaan sen voi sieltä katsoa useampaankin kertaan. Videosta välittyy yleisesti positiivinen henki esiopetuksesta, joka on erityisen tärkeää tällaisessa esittelyvideossa.

Video löytyy salon kaupungin verkkosivuilta, päivähoito ja koulutus osiosta esiopetuksen pääsivulta osoitteesta: <http://www.salo.fi/paivahoitojakoulutus/paivahoitojaesiopetus/esiopetus/>, johon se on linkitetty kaupungin Youtube -kanavalta. Youtubesta (<https://www.youtube.com/>) video löytyy hakusanoilla: oppia, ilolla, yhdessä. En liittänyt videota tähän raporttiin erikseen, sillä sen löytää pysyvästi näistä osoitteista.

6 ARVIOINTI JA POHDINTA

6.1 Kehittämistyön arviointi

Kehittämistyön tehtävänä oli kehittää ja tuottaa esiopetusikäisten lasten vanhemmille suunnattu video, jonka tarkoituksena on tehdä esiopetusta näkyväksi uusien esiopetuksen opetussuunnitelmien pohjalta. Näkyväksi tekemisellä vahvistetaan myös kasvatuskumppanuutta ja vanhempien osallisuuden tunteita. Video kehitettiin esiopetuksen tarpeisiin ja sen kehittämisessä oli isossa roolissa varhaiskasvatuksen ammattilaiset, jotka tulevaisuudessa videota työvälineenään käyttävät.

Video otettiin käyttöön esiopetuksen vanhempainilloissa ja myös itse pääsin osallistumaan yhteen, jossa videota käytettiin. Video toimii hyvänä johdattelijana esiopetuksen sisältöihin, jonka jälkeen aiheista oli helpompaa lähteä vanhempainillassa keskustelemaan, kun videosta oli saatu jo jonkinlaista kuvaa siitä, mitä esiopetus on. Videon sisällöt pohjautuvat Salon esiopetussuunnitelmaan. Vanhemmat harvoin jaksavat tutustua pitkään suunnitelmateksteihin tai edes ajattelevat niiden olemassaoloa.

Kehittämistyössä työryhmän työskentelyllä ja yhteiseen ymmärrykseen pääsemisellä videon sisällöistä oli tärkeä rooli lopputuloksen onnistumisen kannalta. Työryhmä työskenteli alusta alkaen hyvässä yhteisymmärryksessä ja valmiiseen tuotokseen päästiin dialogisesti kaikkia kuunnellen ja jokaisen mielipiteet ja ajatukset huomioiden. Koska kaikki työryhmän jäsenet olivat jo ennen työskentelyn aloittamista perehtyneet hyvin uuteen esiopetuksen opetussuunnitelmaan, oli työskentely jo lähtökohtaisesti helpompaa ja sille oli luotu valmista pohjaa.

Videota kuvatessa oli tärkeää miettiä eettisyyttä ja sitä että jokaisella kuvattavalla oli kuvaamiseen lupa ja että vanhemmille oli selkeästi esitetty se, millaiseen tarkoitukseen videota tullaan käyttämään. Vanhemmille annettiin myös mahdollisuus nähdä valmis video ja vielä tässä vaiheessa ottaa kantaa oman lapsensa näkymiseen siinä.

Kehittämistyö oli alusta alkaen tarkasti aikataulutettu ja aikataulussa myös pysyttiin hyvin. Suunnittelutapaamisille varattu puolitoista tuntia oli melko tiivis aika, mutta työskentely tapaamisissa oli hyvin tehokasta, jolloin aikaraja oli kuitenkin riittävä. Suunnittelutapaamisten välissä oli aina noin kuukausi, jonka aikana omalle työskentelylleni käsikirjoituksen parissa oli hyvin aikaa koulutöiden ohella.

Oman roolini kehittämisryhmän vetäjänä koin haasteelliseksi, mutta työryhmän tuella myös oma työskentelyni kehittyi prosessin edetessä. Jännitin alussa suurta vastuuta ja omien tietojen ja taitojen riittävyttä, mutta jännityksestä huolimatta myös oma osuuteni projektissa sujui hyvin. Tämä projekti oli myös hyvin erilainen kuin muiden luokkakaverieni kehittämistyöt, enkä pystynyt sen vuoksi kovin paljoa hyödyntämään vertaisten tukea prosessin aikana.

Koin olevani osa työyhteisöä, jonka kanssa työtä tehtiin ja koen ylpeyttä siitä, että sain olla mukana näin hienossa kehittämistyössä. Projektista syntynyt tuotos jää toivottavasti vuosiksi eteenpäin elämään välineenä vanhempainilloissa. Palautetta olisin ehkä voinut saada enemmänkin ja aluksi tarkoituksena olikin kerätä joko vanhemmilta tai esiopetuksen työntekijöiltä jonkinlainen palaute videosta, mutta se olisi laajentanut työtä liikaa, joten luovuin ajatuksesta.

Kehittämistyö videon julkaisuun ja työryhmän työskentelyn lopettamiseen asti oli alusta loppuun asti ammattitaitoista ja hyvin etenevää. Sain toimeksiantajiltani apua aina sitä tarvitessani ja työryhmän tuki suunnitteluprojektissa oli suurta. Varsinaisia haasteita kehittämistyön aikana emme juuri kohdanneet muulloin kuin videon pituuden kasvamisen kanssa. Tässäkin vaiheessa opin, että ratkaisuja on hyvä tehdä nopealla aikataululla, eikä jäädä murehtimaan liiaksi, sillä se vain venyttäisi aikatauluja turhaan.

Enemmän haasteita ilmeni vasta raportin kirjoittamisen vaiheessa, jolloin jäin asian kanssa yksin ja koin tietynlaisen päätöksen jo koittaneen tuotoksen ollessa valmis. En kokenut tarvitsevani apua raportin kirjoittamiseen, mutta ollessani siitä vastuussa yksin, oli usein vaikeaa tarttua kiinni työhön. Ajatukset vaihtelivat epätoivon ja jopa luovuttamisen puolella, mutta kirjoitustyön päästessä kunnolla vauhtiin alkoi se kuitenkin edistyä ja valmistui lopulta helposti asetetun aikataulun puitteissa.

6.2 Ammatillinen kasvu projektin aikana

Ammatillisella kasvulla tarkoitetaan oman ammatti-identiteetin uudelleen määrittelyä kehittämällä työhön liittyvää osaamista, sekä sitoutumista. Ammatillinen kasvu on sisäistä kasvua, johon liittyy tiedostamatonta kehittymistä persoonallisuuden, ajattelun ja reflektion alueilla, mutta myös työnhallintataitojen kehittymistä ja syvenemistä. Ammatilliseen

kasvuun vaikuttavat niin henkiset, psyykkiset, sosiaaliset kuin maailmankatsomuksellisetkin tekijät. Eettiset valinnat, henkinen kasvu, tunteet, suoritukset ja reflektio ovat yksilön kasvua ohjaavia tekijöitä. (Wallin 2007, 1; Mäkinen ym.2011, 33.)

Kehittämisosaaamisen merkitys työelämässä on jatkuvassa kasvussa ja korkeakoulusta valmistuvan onkin tärkeää osata kehittää niin yrityksen toimintaa, kuin omaa työtäänkin. Siksi on erityisen tärkeää, että jo opiskelun aikana on ollut mahdollisuus ottaa osaa erilaisiin työelämän kehittämistöihin. Kehittämistyössä opiskelijan suunnitelmallisuus, järjestelmällisyys, itsenäinen ajattelu ja kriittisyys kehittyvät jatkuvasti. Myös tiedonhankinnan ja arvioinnin taidot, sekä erilaisten tietolähteiden hyödyntämisen taidot kehittyvät. (Ojasalo 2009, 14.)

Koko sosionomikoulutuksen, ja erityisesti tämän kehittämistyön aikana, olen huomannut itsestäni uuden puolen. Itsekriittisyys on kasvanut välillä liiankin suuriin mittasuhteisiin. Opiskelujen aikana jatkuva arvioinnin alla oleminen on välillä ahdistavaakin, mutta opettaa myös tutkimaan omia heikkouksia ja vahvuuksia. Epäonnistumisen pelko on jatkuvasti läsnä, kun haluaa tehdä työnsä tunnollisesti, mutta tuntee samalla riittämättömyyden tunteita. Mitä edemmäs opiskeluja ja tätä projektia olen päässyt, sitä vahvemmaxi ovat kuitenkin onnistumisen tunteet muuttuneet ja liiallinen itsekriittisyys vähentynyt. Olen kuitenkin oppinut tarkastelemaan omia työskentelytapojani ja löytämään ongelmakohtiin, kuten aikatauluttamiseen, itselleni sopivia ratkaisuja.

Tiedonhankinta on ollut aina oma vahvuuteni ja tässä työssä koin jo hankituista taidoista olleen paljon hyötyä. Erityisesti kirjallisuuden läpikäynti oli jo ennestään tuttua ja löysin kirjoista helposti etsimääni tietoa. Prosessin aikana opin kuitenkin myös uusia tapoja etsiä tietoa. Internetin käyttö tieteellisen tiedon etsimisessä tarjosi myös uusia ulottuvuuksia tiedonhankintaan. Raportin tietoperustaosuuden kokoaminen ja siihen tulevan aineiston rajaaminen oli melko haastavaa, sillä videon sisällöt olivat laajoja kokonaisuuksia ja tiesin, etten voi kaikkea tietoa kirjoittaa auki ilman että raportti kasvaisi liian laajaksi. Lopulta tietoperustaan valikoitui kuitenkin aiheet, jotka ovat tärkeässä roolissa läpi koko esiopetuksen opetussuunnitelman.

Kehittämistyötä tehdään yleensä yhteistyössä jonkin ryhmän kanssa, mutta jokainen sen jäsen tekee myös itsenäistä tiedonhakua, sekä harjoittelee itsensä johtamista ja tavoitteellista sekä arvioivaa työskentelytapaa. (Ojasalo 2009, 15.) Olen tietoisesti vältellyt aina ison roolin ottamista missään projekteissa tai ryhmätöissä. Tässä kehittämistyössä oma roolini oli kuitenkin toimia ryhmän vetäjänä ja vastuu työskentelyn etenemisestä

aikataulussa, sekä yhteydenpidosta ja tiedottamisesta oli suureksi osaksi minulla. Olin ajatellut alun perin, että haluan tehdä opinnäytetyön parin kanssa, mutta tätä projektia tarjottaessa päätin kuitenkin lähteä työskentelemään yksin, enkä ole sitä katunut. Yksin työskennellessä olen kyllä kaivannut mietinnöilleni varmistusta muilta, mutta toisaalta olen oppinut myös ottamaan paremmin vastuuta itse tekemistäni ratkaisuksista. Vastuu tällaisen pitkäkestoisen projektin läpiviemisessä tuntuu välillä puuduttavalta ja raskaalta, mutta toisaalta sen loppuunsaattaminen kaikkia tyydyttävällä tavalla luo lopulta valtavan onnistumisen tunteen.

Ammattiin liittyvät arvot ja asenteet opitaan ja omaksutaan vasta aikuisiällä. Kasvaessaan oman ammattinsa asiantuntijaksi ihminen oppii tuntemaan ja alkaa toteuttaa oman ammattialansa arvoja. (Mäkinen ym. 2011, 180.) Tämän projektin kautta pääsin mukaan kehittämistyöhön, jota varhaiskasvatuksessakin lisääntyvissä määrin tehdään. Tässä projektissa roolini oli suurempi kuin mahdollisissa tulevaisuuden varhaiskasvatuksen kehittämistöissä, mutta pystyn näkemään tämän kautta myös lastentarhanopettajien roolin vastaavissa tehtävissä ja kuvittelemaan itseni heidän paikalle jokin päivä. Tulevaisuudessa on hyvinkin todennäköistä, että itse osallistun johonkin hankkeeseen työntekijän roolissa, jolloin tästä kokemuksesta on paljon hyötyä.

Käydessäni läpi esiopetuksen opetussuunnitelman perusteita, sain myös itse hyvän käsityksen siitä, mitä esiopetus on ja minkälaisia arvoja ja oppimiskäsityksiä sen toteuttamisen taustalla on. Vaikka en sosionomina voi ainakaan tällä hetkellä saada esiopetus-pätevyyttä, on sisäistämästäni tiedosta varmasti hyötyä tulevaisuuden työssäni ja työhaussa. Esiopetuksen arvoperusta on kuitenkin hyvin samankaltainen kuin varhaiskasvatuksenkin ja olen jo nyt huomannut paljon yhtäläisyyksiä esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden, sekä uuden varhaiskasvatussuunnitelman välillä.

Kaiken kaikkiaan opin kehittämistyöstä paljon ja kehityin niin ammatillisesti kuin henkisesti tämän pitkän projektin aikana. Näin pitkäkestoinen projekti on henkisesti välillä raskastakin, mutta loppuun päästessä työ palkitaan. Tulevaisuudessa uskallan tarttua myös enemmän roolin ottamista vaativiin tehtäviin saatuaani tästä projektista hyvän onnistumisen kokemuksen. Omat tuntemuksen valinnastani suunnata varhaiskasvatukseen töihin saivat myös vahvistusta. Koen olevani oikealla polulla.

LÄHTEET

- Aho, L. 2001. Esiopetus osana lapsuutta. Teoksessa Högström, B. & Saloranta, O. (toim.). Esiopetus tavoitteellisen oppimispolun alkuna. Helsinki: Opetushallitus.
- Brotherus, A.; Leinonen, J. & Venninen, T. 2014. Children's participation in Finnish pre-school education - Identifying, Describing and Documenting Children's Participation. Journal of nordic early childhood education research vol. 7, nr 8, p 1-16.
- Cantell, H. 2011. Vaikeat vanhemmat, kurjat kollegat? Ratkaiseva vuorovaikutus aikuisten kesken. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Hakkarainen, P. 2002. Kehittävä esiopetus ja oppiminen. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Helenius, A. & Lummelahti, L. 2013. Leikin käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Hintikka, M. 2009 Leikki, lapsuuden tärkein asia. Teoksessa Jantunen, T. & Lautela, R. (toim.). Kuningasvuosi. Leikin kulta-aika. Helsinki: Tammi.
- Hujala, E. 2002. Uudistuva esiopetus. Tampere: Varhaiskasvatus 90 Oy.
- Hännikäinen, M. 2005. Leikki ja oppiminen esiopetuksessa. Teoksessa Kankaanranta, M.; Hämmäläinen, E. & Gustafsson, M. (toim.). Teatteria tornikamarissa ja matematiikkaa männynkävyillä. Puheenvuoroja esiopetuksesta.
- Ilvonen, A. 2007. Miten tiedotan? Yhdistystoimijan tiedottamisopas. Helsinki: Opintotoiminnan Keskusliitto ry.
- Isaacs, W. 2001. Dialogi ja yhdessä ajattelemisen taito. Helsinki: Talentum Media Oy.
- Jantunen, M. 2011. Lapsilähtöinen kasvatus. Teoksessa Jantunen, T. & Lautela, R. Lapsilähtöinen esiopetus. Helsinki: Tammi.
- Jantunen, T. 2011. Esikouluikäisen oppimisen luonne. Teoksessa Jantunen, T. & Lautela, R. Lapsilähtöinen esiopetus. Helsinki: Tammi.
- Jones, F. 2003. Digivideoijan käsikirja. Helsinki: Edita Publishing Oy.
- Kalliala, A. 2011. Leikkivä kuusivuotias. Teoksessa Jantunen, T. & Lautela, R. Lapsilähtöinen esiopetus. Helsinki: Tammi.
- Kankaanranta, M. 2001. Digitaaliset portfolioit varhaiskasvatusympäristöjen avaamis- ja arviointimenetelmänä. Teoksessa Kangassalo, M. (toim.) Tietotekniikan mahdollisuuksia varhaiskasvatuksessa. Helsinki: Edita Oyj.
- Karila, K. 2000. Esiopetus työyhteisöjen ja työntekijöiden oppimismahdollisuutena. Teoksessa Kangassalo, M; Karila, K & Virtanen, J. Omat opetussuunnitelmat esiopetukseen. Helsinki: Tammi.
- Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta. Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Helsinki: Stakes.
- Kekkonen, M. 2012. Kasvatuskumppanuus puheena. Varhaiskasvattajat, vanhemmat ja lapset päivähoiton diskursiivisilla näyttämöillä. Tutkimus 72/2012. Helsinki: Terveysten ja hyvinvoinninlaitos.
- Korhonen, R. 2001. Leikki kuusivuotiaiden esiopetuksessa. Teoksessa Högström, B. & Saloranta, O. (toim.). Esiopetus tavoitteellisen oppimispolun alkuna. Helsinki: Opetushallitus.

- Korhonen, R. 2014. Varhainen tuki lapsen kasvu- ja oppimisprosessissa. Teoksessa Häkkä, A.; Kuokkanen, H. & Virolainen, A. (toim.). Lapsen parhaaksi. Lähihoitaja varhaiskasvattajana. 3. uudistettu painos. Helsinki: Edita Publishing Oy.
- Koskimies, M.; Pyhäjoki, J. & Arnkil, T. 2012. Hyvien käytäntöjen dialogit. Opas dialogisen kehittämisen ja kulttuurisen muutoksen tueksi. Helsinki: THL.
- Kumpulainen, K.; Krokfors, L.; Lipponen, L.; Tissari, V.; Hilppö, J. & Rajala, A. 2010. Oppimisen sillat. Kohti osallistavia oppimisympäristöjä. Helsinki: Yliopistopaino.
- Lautela, R. 2011. Esiopetuksen lähtökohtia. Teoksessa Jantunen, T. & Lautela, R. Lapsilähtöinen esiopetus. Helsinki: Tammi.
- Lummelahti, L. 2001. Yksilöllinen esiopetus. Helsinki: Tammi.
- Mattila, K. 2011. Lapsen vahvistava kohtaaminen. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Mäkelä, J. & Jantunen, T. 2011. Lapsen kasvu ihmisyyteen ja yhteisöllisyyteen. Teoksessa Jantunen, T. & Lautela, R. Lapsilähtöinen esiopetus. Helsinki: Tammi.
- Mäkinen, P.; Raatikainen, E.; Rahikka, A. & Saarnio, T. 2011. Ammattina sosionomi. 1.-2. painos. Helsinki: WSOYPro Oy.
- Niinistö, H. (toim.); Ruhala, A. (toim.); Henriksson, A. & Pentikäinen, L. 2006. Mediametkaa! Mediakasvattajan käsikirja kaikilla mausteilla. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu Oy.
- Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2009. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: WSOYpro.
- Opetushallitus 2016a. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. Määräykset ja ohjeet 2016:1. Helsinki: Opetushallitus.
- Opetushallitus 2016b. Esiopetus. Viitattu 11.9.2016. <http://www.oph.fi> > kasvatus, koulutus ja tutkinnot > esiopetus
- Opetushallitus hyvät käytännöt 2016. Blogi päiväkodin viestintäkanavana. Viitattu 29.10.2016. <https://hyvatkaytannot.oph.fi/kaytanto/1653/?q=01d3fc5b8c598c0c0ad4df3ba77c1d6b>
- Perusopetuslaki 21.8.1998/628. Saatavilla sähköisesti osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628>
- Pihlaja, P.; Kinos, J. & Mäntymäki M. 2010. Päivähoitosuhteen laadun komponentit – vanhempien kokemukset päivähoitosuhteesta. Teoksessa Korhonen, R.; Rönkkö, M. & Aerila, J. (toim.) Pienet oppimassa. Kasvatuksellisia näkökulmia varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen. Turku: Uniprint Turku.
- Pirilä, K & Kivi, E. 2010. Teos. Elävä kuva – elävä ääni. Kolmas osa. Helsinki: Like.
- Poikonen, P. 2000 Opetussuunnitelman laadinta esi- ja alkuopetuksen henkilöstön yhteistyönä. Teoksessa Korpinen, E. (toim.) Esiopetus. Nyt! Jyväskylä: Tuope, Journal of Teacher Research.
- Salonen, K. 2013. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle. Turku: Turun ammattikorkeakoulu.
- Salon kaupunki 2015. Salon varhaiskasvatuksen tieto- ja viestintäteknologian (TVT) kehittämis- ja toimintasuunnitelma. Salo: Salon kaupunki.

Salon kaupunki 2016. Salon esiopetussuunnitelma 2016. Viitattu 1.10.2016. <http://www.salo.fi/> > päivähoito ja koulutus > päivähoito ja esiopetus > Varhaiskasvatusta ohjaavat lait ja asiakirjat > Salon esiopetussuunnitelma 1.8.2016.

Seikkula, J. & Arnkil, T. 2014. Open dialogues and Anticipations. Respecting otherness in the present moment. Helsinki: National Institute for Health and Welfare.

Seikkula, T. 2000. Vanhempaintapaamisten merkityksestä. Teoksessa Korpinen, E. (toim.) Esiopetus. Nyt! Jyväskylä: Tuope, Journal of Teacher Researcher.

Stakes 2005. Varhaiskasvatuksen perusteet. Oppaita 56. 2. tarkistettu painos. Helsinki: Stakes.

Toikko, T. & Rantanen, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Näkökulmia kehittämisssessiin, osallistumiseen ja tiedontuotantoon. Tampere: Tampere University Press.

Turja, L. 2011. Lasten osallisuus varhaiskasvatuksessa. Teoksessa Hujala, E & Turja, L. (toim.) Varhaiskasvatuksen käsikirja. (toim.) Jyväskylä: PS-kustannus.

Turun Sanomat 2014. Linjaus: Turun päiväkotien täytyy pitää blogia. Viitattu 29.10.2016. <http://www.ts.fi/uutiset/paikalliset/821713/Linjaus+Turun+paivakotien+taytyy+pitaa+blogia>.

Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta 422/2012. Saatavilla sähköisesti osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2012/20120422>.

Vanhempainilta 2016. Eväät onnistuneeseen vanhempainiltaan. Viitattu 23.10.2016. <http://www.vanhempainilta.fi/> > Lastentarhanopettajalle > Eväät onnistuneeseen vanhempainiltaan.

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Virolainen, A. 2014. Varhaiskasvatus arjen toimintana. Teoksessa Häkkä, A.; Kuokkanen, H. & Virolainen, A. (toim.). Lapsen parhaaksi. Lähihoitaja varhaiskasvattajana. 3. uudistettu painos. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Virtanen, J. 2009. Esiopetuksen polut ja koulutusjärjestelmän muutos. Tampere: Tampere University Press.

Wallin, A. 2007. Teoreettisia näkökulmia ammatilliseen kasvuun. Viitattu: 6.11.2016 http://www.awailable.com/tiedostot/20070424_TEOREETTISIA_N_K_KULMIA_AMMATILLISEEN_KASVUUN.pdf

Wuorisalo, J. 2010. Sosiaalinen media oppimisen tukena. Matkalla kohti avoimia, verkottuneita ja liikkuvia oppimisympäristöjä. Teoksessa Meriranta, M. (toim.) Mediakasvatuksen käsikirja. Kuopio: UNIPress.

Kutsu esiopetusvideon suunnitteluun

Tervetuloa ideoimaan!

Olette tietoisia, että osana esiopetustyötä, Salon kaupungin verkkosivuilla tullaan julkaisemaan 1.8.2016 TVT-hankkeen tuella, sekä ministeriön sille myöntämän hankerahoituksen avulla koottava noin **kahden minuutin mittainen esittelyvideo esiopetuksen sisällöistä uuden eopsin mukaisesti**. Video on tarkoitus suunnata esiopetusikäisten lasten vanhemmille, sekä esiopetuksen sidosryhmille.

Lähestymme sinua, koska tarvitsemme videon käsikirjoituksen pohjaksi **osaamistasi ja näkemystäsi** uudesta esiopetussuunnitelmasta ja sen paikallisista painotuksista. Videon kuvaaminen tulisi tapahtumaan osittain omassa ryhmässäsi. Kuvaamiseen tullaan tarvitsemaan erillinen huoltajien suostumus (esimies hoitaa) ja valmis video voidaan näyttää kuvattujen lasten vanhemmille ennen sen julkaisemista.

Videon käsikirjoituksesta, sekä ideointitapaamisten kirjaamisesta huolehtii Turun ammattikorkeakoulun viimeisen vuoden sosionomiopiskelija Mari Ahlstedt, joka toimii opinnäytetyönään videoprojektin vetäjänä. Teidän apuanne pyydetään siis videon sisällön ideointiin ja käsikirjoituksen suunnitteluun sekä pääsyn kuvaamaan puoleksi päiväksi ryhmäanne toukokuussa.

Itse videon kuvaamisen, sekä editoinnin hoitaa **Juho Kokki productions** (<http://www.juhokokki.com/>)

Valmiin videon on tarkoitus toimia **innostavana keskustelun aloittajana** esimerkiksi esiopetuksen vanhempainilloissa ja sen on tarkoitus herättää esiopetuksesta kiinnostuneiden mielenkiinto. Tarkoituksena ei ole tehdä kaiken kattavaa esitystä vaan trailerinomainen, tiivis paketti esiopetuksen sisällöistä.

Työnne helpottamiseksi pohdimme jo mahdollisia teemoja, jotka voisivat olla esimerkiksi seuraavat:

- Laaja-alaisen osaamisen alueet varhaiskasvatuksessa
- Oppimiskokonaisuuksien muotoutuminen
- Arvoperusta ja oppimiskäsitys
- Lasten osallisuus
- Toiminnallinen oppiminen

Käsikirjoituksen ideointia varten olemme varanneet kolme tapaamiskertaa kaupungintalolle seuraavasti:

1. Tiistai	2.2.2016	klo 13.00 - 14.30
2. Maanantai	29.2.2016	klo 13.00 - 14.30
3. Keskiviikko	13.4.2016	klo 13.00 - 14.30

Tapaamisissa kahvitarjoilu!

Videon kuvaaminen sijoittuu toukokuun alkuun, viikoille 18 ja 19, tarkemmista päivistä sovimme ensimmäisellä tapaamiskerralla.

Tämä kutsukirje on lähetetty niille lastentarhanopettajille, joiden ystävällisesti toivomme osallistuvan videoprojektiimme, sekä heidän esimiehilleen. Pyydämme vastausta kaikilta kirjeen vastaanottajilta, valmiudestanne osallistua projektiin (Ito:lta innostusta osallistua ideointiin ja mahdollisuutta ryhmän toiminnan kuvaamiseen sekä esimieheltä lupa Ito:lle osallistua kolmeen tapaamiseen sekä valmiutta hoitaa kuvauslupan kysymisen kuvattavalta ryhmältä). Kuvauslupalaput toimitetaan esimiehelle huhtikuun aikana. Vastaukset Reetalle reetta.jaaksonen@salo.fi mahdollisimman pian!

Terveisin Mari, Reetta ja Tomi

Tutkimuslupa

SALON KAUPUNKI

VIRANHALTIJAPÄÄTÖS

Varhaiskasvatuspalveluiden esimies

1.2.2016

§ 1

Tutkimuslupa

Päätös tutkimusluvasta / Ahlstedt
253/07.01.04.01.03/2016

Mari Ahlstedt opiskelee Turun ammattikorkeakoulussa sosiaalialan koulutusohjelmassa sosionomiksi ja hän anoo opinnäytetyötään varten lupaa tehdä Salon kaupungin verkkosivuille esittelyvideon esiopetuksen sisällöstä uuden esiopetussuunnitelman mukaisesti. Mari Ahlstedt toimii opinnäytetyönään videoprojektin vetäjänä.

Videon laatimiseksi on kutsuttu viiden eri Salon kaupungin päiväkodin lastentarhanopettaja suunnittelemaan ja antamaan omia näkemyksiään ja osaamistaan uuden esiopetussuunnitelman sisällöstä, joista videon käsikirjoitus tullaan kokoamaan. Lisäksi videon kuvaaminen tulee tapahtumaan näiden lastentarhanopettajien omassa lapsiryhmissä. Kuvaamiseen pyydetään lasten vanhemmilta erillinen lupa.

Päätöksen peruste

Salon kaupungin hallintosääntö 10 § 2

Päätös

Myönnän Mari Ahlstedtille tutkimusluvan opinnäytetyötä varten Salon kaupungin varhaiskasvatuksen osalta esittelyvideon tekemiseen Salon kaupungin verkkosivuille.

Anna Karlsson
Varhaiskasvatuspalveluiden esimies
Tämä päätös on konekielisesti allekirjoitettu.

Ensimmäisen suunnittelutapaamisen pöytäkirja

Pöytäkirja esiopetuksen esittelyvideon suunnittelutapaamisesta

Aika ja paikka: 2.2.2016 klo 13 – 14.30, Salon kaupungintalo

Paikalla: Tomi Akkola, Reetta Laaksonen, Mari Ahlstedt (opiskelija), Juho Kokki, 2 lastentarhanopettajaa

1. Tapaamisen aloitus: Opiskelijan esittäytyminen, suunnittelun lähtökohdat
  - Video toteutetaan opetushallituksen myöntämän hankerahoituksen avulla, joka on tarkoitettu oppimisympäristön kehittämiseen
  - Opiskelijan tehtävänä on projektin vetäminen, tiedottaminen ja käsikirjoituksen kirjoittaminen
  - "Oppia, ilolla, yhdessä" – videon työnimi
2. Juho Kokki kertoo videon kuvaamisesta ja editoinnista
  - Juhon firma Juho Kokki productions kuvaa ja editoi videon
  - video perustuu voice over -tekniikalle, eli käsikirjoitus puhutaan videolla ja se näyttelee isoa roolia videon kulussa, videon kuvaaminen tapahtuu vasta sitten kun teksti on valmis
  - videolle mahtuu n. 200-250 sanaa
  - Mahdollisuus myös englanninkieliselle tekstille (jos löydetään joku puhumaan se)?
  - Video julkaistaan Salon kaupungin nettisivuilla 1.8.2016
  - kuva itsessään äänetöntä (ei esim. lasten ääniä), mahdollisesti taustamusiikkia
  - Tärkeää miettiä miten kuvasta saadaan oleellinen esille

3. Keskustelu ja ideointi videon sisällöistä:

Alkuperäiset sisältöehdotukset:

- ❖ Arvoperusta ja oppimiskäsitys
- ❖ Laaja-alaisen osaamisen alueet varhaiskasvatuksessa
- ❖ Oppimiskokonaisuuksien muotoutuminen
- ❖ Lasten osallisuus
- ❖ Toiminnallinen oppiminen

Keskustelussa nousseita ideoita näiden lisäksi:

- Yhteisöllisyyden esiintuominen
- lapsille lukeminen
- Vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö, esim. lapsen oppimissuunnitelman kirjaaminen, kohtaamiset huoltajien kanssa
- Monipuolinen oppimisympäristö (olisiko mahdollista kuvata esim. jotain retkeä, kirjastoautossa käyntiä...)

- Yritetään saada vanhempien käsitystä esiopetuksesta vastaamaan todellisuutta, korostetaan toiminnallista oppimista kynätyöskentelyn sijaan
- Metsäryhmän hyödyntäminen opetuksen mahdollisuuksien herättelijänä
- yritetään tallentaa aitoja, iloisia hetkiä. Ei tehdä "näyteltyjä kohtauksia"
- Nivelvaiheyhteistyö alkuopetuksen kanssa (suunnitteilla kuvata mahdollisesti 15.4. satumatinea Märynummen koululla)
- Videon hyödynnettävyys vanhempainilloissa, mielenkiinnon herättäjänä

Aikatauluja ja seuraavaan tapaamiskertaan valmistautumista:

- Jokainen lukee tahollaan paikallista esiopetussuunnitelmaa läpi ja nostaa sieltä asioita, joita voisi tuoda videossa esille
- Kuvauslupa lapsille kysytään erillisellä lupalapulla, lupa pyydetään myös videon julkaisuun netissä. Video voidaan vanhempien halutessa esittää heille ennen sen julkaisua
- Videon kuvaamiselle varataan 3-4 kuvauspäivää viikolla 18 (2. - 6.5.2016)

Alustavasti sovitut kuvauspäivät:

KE 4.5.2016 Anisten päiväkotikoulu /alhaisten koulu

4. Tapaamisen päättäminen

Käsi kirjoituksen 1. luonnos

EOPS -videon käsi kirjoitus (1. luonnos)

Esiopetus ja perusopetus muodostavat lapsen kasvun ja oppimisen kannalta etenevän kokonaisuuden. Tavoitteena on, että polku varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta perusopetukseen on lapsen näkökulmasta mahdollisimman yhtenäinen ja eheä. Henkilöstö tekee yhteistyötä huoltajien kanssa lapsen oppimisen polun kaikissa vaiheissa. Lasten kasvua ja kehitystä oppimista seurataan ja arvioidaan säännöllisesti esiopetuksen aikana. Esiopetuksen erityisenä tavoitteena on edistää yhteistyössä huoltajien kanssa lasten kehitys- ja oppimisedellytyksiä sekä vahvistaa lasten sosiaalisia taitoja ja tervettä itsetuntoa.

Esiopetus on tavoitteellista toimintaa. Tavoitteet määrittävät opetussuunnitelman perusteiden ja Salon esiopetussuunnitelman mukaan. Esiopetus parantaa lapsen oppimisedellytyksiä ja antaa elämässä tarvittavia tarpeellisia tietoja ja taitoa. Opetuksen tavoitteena on tukea lapsen kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen.

Jokainen lapsi on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin hän on. Jokaisella lapsella on oikeus tulla kuulluksi, nähdä, huomioon otetuksi ja ymmärretyksi yksilönä ja yhteisönä jäsenenä. Lapsilla on oikeus oppia sekä rakentaa käsitystään itsestään ja maailmasta omien lähtökohtiensa mukaisesti.

Lapsilla on oikeus oppia leikkien ja iloita oppimastaan. Lasten aikaisemmat kokemukset ja taidot ovat osa heidän oppimisen polkuaan. Lasten erilaisuutta sekä erilaisia tapoja toimia ja oppia arvostetaan. Lasten käsityksiä ja mielipiteitä pidetään tärkeinä, ja he osallistuvat oppimisympäristöjen rakentamiseen sekä edellytystensä mukaan toiminnan suunnitteluun ja arviointiin. Lapsia rohkaistaan yhdessä tekemiseen ja yhteisöllisyyteen.

Lapset omaksuvat uusia tietoja ja taitoja vuorovaikutuksessa toisten lasten, opettajien, eri yhteisöjen ja lähiympäristön kanssa. Oppiminen on kokonaisvaltainen tapahtuma, jossa toiminta, tunteet, aistihavainnot, keholliset kokemukset ja ajattelu yhdistyvät. Olennaista oppimisessa on lasten oma toiminta ja luottamus omiin mahdollisuuksiinsa oppijana.

Lapselle ei tarjota kaikkea valmiina, vaan haastetaan, innostetaan, rohkaistaan lapset miettimään ja ratkaisemaan ongelmia itse. Lapsia kannustetaan kantamaan yhdessä vastuuta, näin syntyy kokemus osallisuudesta ja toimijuudesta. Tärkeää on, että lapsi tuntee kuuluvansa ryhmään, jossa on turvallista ilmaista omia mielipiteitään ja näkemyksiään.

Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla. Laaja-alaisen osaamisen kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu läpi elämän. Laaja-alainen osaaminen vahvistuu lapsilla arjen toiminnoissa ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Lapsi oppii ajattelun, ongelmanratkaisun ja kyseenalaistamisen taitoja. Lapsen oppimiseen vaikuttaa se, miten esiopetuksessa työskennellään, millaisiksi oppimisympäristöt rakennetaan sekä miten lasten oppimista ja hyvinvointia tuetaan. Toiminnan tavoitteet tulee asettaa opetukselle ja aikuisen toiminnalle.

Valmis käsikirjoitus ja kohtausluettelo

Voice over	Otsikot (tekstivälähdysinä) videokuvan päällä ja videokuvan sisällöt palloissa	Muita huomioita?
Esiopetuksen tarkoituksena on kehittää lapsen oppimisen ja arjessa elämisen taitoja. Esiopetus on perusopetuslain mukaista tavoitteellista toimintaa. Salon esiopetussuunnitelma on laadittu Opetushallituksen määräämin perusteiden.	MITÄ ESIOPETUS ON? <ul style="list-style-type: none"> • arjen tilanteita • alun maistiais • ei lapsia pöydän ääressä kynän kanssa! • ilon kautta! • tutkiminen, elämykset! 	kristallisoitumiskoe (Märynummi)
<p>Jokainen lapsi on ainutlaatuinen. Esiopetuksessa lapsi otetaan huomioon sekä yksilönä, että ryhmänsä jäsenenä. Jokaisella lapsella on itselle ominaiset tavat toimia ja oppia. Lapsella on oikeus saada äänensä kuuluviin ja ottaa osaa niin toiminnan suunnitteluun, toteutukseen kuin arviointiinkin.</p> <p>Lapsen on tärkeää tuntea kuuluvansa ryhmään, jossa on turvallista ilmaista omia mielipiteitään ja näkemyksiään. Yhdessä tekemällä lapset oppivat tärkeitä vuorovaikutustaitoja.</p>	ESIOPETUKSEN ARVOPERUSTA <ul style="list-style-type: none"> • lapsi kuvassa yksin opettajan kanssa • lapsi ryhmässä • lapsen osallisuus ja toimijuus näkyviin (Metsäryhmä) • värikylläistä 	<p>Ruokailu – (Aninen)</p> <p>Kädet yhteen, kaupunkileikki (Meri-Halikko)</p> <p>Kehumistuoli – (Märynummi)</p> <p>Käpykolo, toimintaa metsässä – (Metsäryhmä)</p> <p> </p>
Uusia tietoja ja taitoja opitaan jokapäiväisessä toiminnassa leikkimällä, kokeilemalla, tutkimalla ja toimimalla yhteistyössä toisten lasten ja opettajien kanssa erilaisissa ympäristöissä. Olennaista oppimisessa on lapsen oma toiminta ja luottamus omiin mahdollisuuksiinsa oppijana.	ESIOPETUKSEN OPPIMISKÄSITYS <ul style="list-style-type: none"> • toiminnallinen oppiminen • erilaisia oppimisympäristöjä • monipuoliset materiaalit • yhdessä ja yksin (ryhmässä toimiminen sekä eriyttäminen) • kannustava palaute • Kaupunkileikki (Meri-Halikko) • Toiminnallinen matematiikka (Meri-Halikko) 	nukketeatteri jota lapset videoi tableteilla (Aninen)

<p>Esiopetuksessa lapsen ajattelun ja oppimisen taidot kehittyvät, samoin kuin itsestä huolehtimisen ja arjen taidot.</p> <p>Nämä ovat osa laaja-alaista osaamista, joiden kehittyminen jatkuu läpi elämän.</p>	<p>LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN ESIOPETUKSESSA otsikko jää videokuvan päälle näkyviin ja alle tulee näkyviin kaikki 6:</p> <p>Ajattelu ja oppiminen</p> <p>Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</p> <p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</p> <p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p> <p>Monilukutaito</p> <p>Osallistuminen ja vaikuttaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • TVT • ilmaisu (draama) • arjen tilanteet • vuorovaikutustilanne 	<p>opettaja kirjoittaa, lapset näkevät – <u>Aninen</u> ulkovaatteet henkariin – <u>Märynummi</u></p>
<p>Lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista seurataan ja arvioidaan säännöllisesti esiopetuksen aikana. Opettaja havainnoi ja dokumentoi lapsen kehittymistä aktiivisesti. Huoltajille kerrotaan palautetta lapsen työskentelystä, käyttäytymisestä ja oppimisen edistymisestä. Myös huoltajan havainnot ovat tärkeitä.</p> <p>Jokaiselle lapselle laaditaan henkilökohtainen oppimissuunnitelma, jonka tiimoilta käydään huoltajien kanssa keskustelu syksyllä ja keväällä. Lapsi on itse mukana kevään keskustelussa.</p> <p>Oppimissuunnitelmaan kirjataan lapsen henkilökohtaiset tavoitteet, sekä miten lapsen kasvua ja oppimista tuetaan.</p> <p>Lapsen omat tuotokset ja kokemukset ovat tärkeä osa havainnointia ja dokumentointia. Niitä käydään yhdessä läpi miettien onnistumisia ja seuraavia tavoitteita.</p>	<p>OPPIMISEN ARVIOINTI JA VANHEMPIEN KANSSA TEHTÄVÄ YHTEISTYÖ</p> <ul style="list-style-type: none"> • (oppimissuunnitelma)keskustelu vanhempien kanssa (<u>Aninen</u>) • lapsen haku tilanne (<u>Aninen</u>) • lapsen /ryhmän oppimisen arviointia (<u>Aninen</u>) 	<p>Portfolion selailua / esittelyä kameralle – <u>Märynummi</u></p> <p>oppimissuunnitelma vanhemman ja lapsen kanssa - <u>Aninen</u></p>
<p>Esiopetuksessa opittavia asioita kootaan lasten mielenkiinnon</p>	<p>OPPIMISKOKONAISUUDET otsikko jää videokuvan päälle näkyviin ja alle tulee</p>	<p>Kuvien käyttö arjessa – Meri-Halikko</p>

kohteiden pohjalta mielekkäiksi kokonaisuuksiksi. Eri tiedon ja taidon aloja sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita yhdistämällä muodostetaan oppimiskokonaisuuksia. Salossa esiopetuksessa ei käytetä valmiita esiopetuskirjasarjoja. Esiopetuksessa painotetaan toiminnallista oppimista erilaisissa oppimisympäristöissä. Opettaja vastaa tavoitteellisen, pedagogisen toiminnan toteutumisesta.	näkyviin kaikki 5: Ilmaisun monet muodot Kielen rikas maailma Minä ja meidän yhteisömme Tutkin ja toimin ympäristössäni toiminnallinen matikka Kasvan ja kehityn <ul style="list-style-type: none"> • musiikkia metsässä yhdistettynä ympäristökasvatukseen (<i>Metsäryhmä</i>) • keksikää te muut hyviä oppimiskokonaisuus-aihoita! • Opettajan suunnittelusta kuvaa? 	~~beebot~~ –robotti tiimin suunnittelua –Meri-Halikko
Esiopetukseen osallistuvat lapset kuuluvat perusopetuslain mukaisen kasvun ja oppimisen tuen piiriin. Kaikilla lapsilla on oikeus saada riittävää tukea heti tarpeen ilmetessä. Esiopetukseen osallistuvat lapset ovat lisäksi oikeutettuja oppilashuollon palveluihin.	Lapsen kasvun ja oppimisen tuki sekä oppilashuolto <ul style="list-style-type: none"> • strukturoitu päivä kuvina? • eriyttämisen mahdollisuudet? 	Kuvien käyttö – Meri-Halikko
Esiopetuksen aikana tehdään yhteistyötä lähikoulujen kanssa. Tavoitteena on, että lapsen siirtyminen esiopetuksesta perusopetukseen on mahdollisimman sujuva. Lapsen oppimissuunnitelmaan sisältyvä kasvun ja oppimisen seurantalomake luovutetaan perusopetukseen.	Siirtymä esiopetuksesta kouluun	Kuvataan koululuokassa – (~~Aninen~~)
Esiopetuksen päätteeksi lapsi saa esiopetuksen osallistumistodistuksen.		Lopetuksessa lapset juoksemassa koulun pihalla (~~Aninen~~)

Kuvauslupakysely

Hei vanhemmat!

Lapsenne ryhmään tullaan kuvaamaan viikolla 18 (2. - 6.5. 2016) materiaalia esiopetuksesta kertovaan videoon. Videota kuvataan useissa esiopetusyksiköissä eri puolella Saloa. Video tullaan julkaisemaan Salon kaupungin internet -sivuilla syksyllä 2016 ja sitä tullaan esittämään tulevina vuosina vanhempainilloissa.

Videon kuvaamisen tulee tekemään Juho Kokki productions (www.juhokokki.com).

Kuva Juho Kokki

Videoprojektissa on mukana myös Turun ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelija Mari Ahlstedt, jonka opinnäytetyöhön tullaan liittämään kuvauksista saatuja materiaaleja (kuvia ja video)

Videolle kuvataan tilanteita päiväkodin arjen opetus- ja toimintatuokioista, joten se ei vaadi lapseltanne muuta kuin normaaliin toimintaan osallistumista.

Ennen videon julkaisemista tulemme järjestämään kesällä tilaisuuden, johon teillä on mahdollisuus halutessanne tulla video katsomaan. (Kutsumme vain ne vanhemmat, joiden lapsi näkyy valmiilla videolla)

Lapsen nimi ja ryhmä _____

Saako lapseni esiintyä valokuvissa ja videolla, jotka:

- tullaan julkaisemaan Salon kaupungin verkkosivuilla
- esitetään Salon kaupungin päiväkotien vanhempainilloissa
- ovat osana Turun ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijan opinnäytetyötä

Kyllä _____

Ei _____

Päiväys, huoltajan allekirjoitus ja nimenselvennys

_____

Huoltajan yhteystiedot videon esikatselun kutsua varten:

Nimi: _____

Sähköposti: _____

Puhelin: _____

Palauta lapun alaosa täytettynä 29.4. 2016 mennessä oman lapsesi ryhmään.

Videon kuvaamisen aikataulut ja aiheet

EOPS -videon kuvaamisaikataulut ja aiheet

MA 2.5. klo 9 Metsänaskalit Märjynummi

Kuvattavat asiat:

- Osallisuus ja toimijuus
- Toiminnallinen oppiminen
- Musiikkia metsässä yhdistettynä ympäristökasvatukseen
- Toimintaympäristön kuvaamista

Klo 12.30 Viikarit Märjynummi

- Kristallisoitumiskoe
- Kehumistuoli
- Kirjan lukemista ryhmälle
- Ulkovaatteet henkariin / arjen tilanteita, omatoimisuus
- Portfolion selailua

KE 4.5. klo 9.00 Anisten päiväkoti / Alhaisten koulu

- Ruokailu
- Nukketeatteri jota lapset kuvaavat tabletilla
- Oppimissuunnitelman tekoa lapsen ja vanhemman kanssa
- Lapsen hakutilanne
- Lapsen / ryhmän oppimisen arviointia
- Koululuokassa kuvaaminen
- Lapset juoksemassa koulun pihalla

MA 9.5. klo 9.00 Meri-Halikko

- Kädet yhteen -leikki
- Kaupunkileikki
- Toiminnallinen matematiikka
- Kuvien käyttö arjessa, päivästrukturi
- Tiimin suunnittelua

Muita kuvattavia asioita paikasta riippumatta:

- Arjen tilanteita
- Lapsi ryhmässä / yksin
- Iloa, elämyksiä, tutkimista
- Erilaisia oppimisympäristöjä
- Monipuoliset materiaalit
- Vuorovaikutustilanteita
- Eriyttäminen
- Kevätjuhlat, todistusten jako